Proletari din toate țările, uniți-vă!

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XXII - Nr. 1027 | EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ | Vineri 30 ianuarie 1970 — 4 pagini 25 bani

În pagina a II-a

- Liceele pedagogice pe agenda preocupărilor de prim plan
- Proiectul planului de învățământ pentru liceele și institutele pedagogice de învățători

25 DE ANI DE LA CONGRESUL GENERAL AL SINDICATELOR DIN ROMÂNIA

Cu 25 de ani în urmă, în ianuarie 1945, a avut loc un eveniment de mare însemnătate și semnificație în lupta clasei muncitoare pentru făurirea unității sale organizatorice — Congresul General al Sindicatelor Unite din România. La scurtă vreme după mărețul act de la 23 August, congresul avea să răspundă unor cerințe istorice care impuneau reorganizarea mișcării sindicale pe criterii noi, pe baze unitare. Aceasta era o condiție esențială a luptei pentru cîștigarea drepturilor și libertăților democratice, împotriva exploatării și reacțiunii, pentru pace și independență națională.

Alături de celelalte forțe democratice și patriotice, conduse de Partidul Comunist Român, într-o perioadă de mari bătălii de clasă și de adînci prefaceri sociale, sindicatele au luptat pentru înfrîngerea forțelor reacționare, pentru democratizarea și refacerea economică a țării, pentru înfăptuirea reformei agrare. Avînd un solid fundament de clasă, în anii următori Congresului general, sindicatele unite au luat parte sub conducerea P.C.R. la instaurarea și consolidarea regimului democrat-popular, la lupta pentru cucerirea întregii puteri politice și construirea socialismului în România.

În noile condiții ale societății noastre contemporane, sindicatele au devenit militante active pentru crearea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului, pentru extinderea și perfecționarea relațiilor de producție, întărirea orînduirii sociale și de stat.

În contextul noilor realități pe care le parcurge în prezent țara noastră și a obiectivelor stabilite prin programul elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R., rolul și sarcinile sindicatelor capătă noi semnificații și dimensiuni. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — secretar general al partidului — în raportul prezentat la Congresul al X-lea, „Sindicatele — organizație de masă a clasei muncitoare, a tuturor salariaților — au rolul de a acționa neabătut pentru înfăptuirea liniei generale a partidului; ele trebuie să pună în centrul activității lor înfăptuirea programului de dezvoltare multilaterală a României socialiste".

Aflîndu-și [illegible] față de politica partidului, recenta plenară a Consiliului Central al U.G.S.R. a stabilit că în centrul activității sindicatelor trebuie să stea sarcina de a mobiliza pe toți oamenii muncii la îndeplinirea planului de stat la toți indicatorii și la toate sortimentele pentru obținerea unei înalte eficiențe economice a activității de producție. În același timp, sindicatele intensifică activitatea cultural-educativă, acțiunile lor fiind tot mai mult direcționate spre întărirea disciplinei, ordinei și responsabilității în muncă, pentru diversificarea mijloacelor tehnico-economice, științifice și de cultură generală, contribuind la realizarea unor mutații tot mai substanțiale în conștiința oamenilor muncii.

În marele front comun al sindicatelor din țara noastră, sindicatele din învățămînt își aduc contribuția la transpunerea în viață a politicii partidului de continuă dezvoltare și modernizare a școlii românești. Mobilizați de sindicate, oamenii școlii, își îndeplinesc cu cinste și conștiinciozitate nobilele sarcini ce le-au fost încredințate, depun eforturi permanente și susținute pentru perfecționarea lor profesională, desfășoară o largă activitate de instruire și educare a tinerei generații.

În cei 25 de ani care s-au scurs de la Congresul General al Sindicatelor Unite, în fiece moment al drumului parcurs, sindicatele din țara noastră s-au dovedit vajnici luptători în marea bătălie dusă de întregul nostru popor, sub conducerea partidului, pentru dezvoltarea avuției materiale și spirituale a țării, pentru ridicarea României spre noi culmi ale civilizației și progresului.

ELEVUL ȘI ȘTIINȚA

Discuție cu
acad. EUGEN BĂDĂRĂU

ORIZONT ȘI PROFUNZIME ÎN FORMAȚIA INTELECTUALĂ

Gazeta noastră inaugurează un ciclu de discuții cu reprezentanți de frunte ai științei, în legătură cu una dintre problemele primordiale ale formării tineretului pentru lumea de mîine: **raporturile cu știința.**

Neîndoielnic, o principală forță de atracție care se exercită asupra tinerei generații contemporane, de la vîrsta cea mai fragedă, este știința. Atît în cadrul vieții cotidiene, cît și prin acțiunea mass-mediei, copilul resimte înrîurirea captivantă a științei, direct sau prin intermediul multiplelor ei aplicații. Am propus academicianului **Eugen Bădărău,** ca prim obiectiv al discuției noastre, să ne expună punctul d-sale de vedere cu privire la căile prin care interesul timpuriu al tineretului pentru știință poate fi transformat de școală în fapt de cultură, în pasiune constantă, în iluminare a activității viitoare.

— Să pornim de la o delimitare de principiu, oarecum abstractă, dar necesară. Ceea ce numim cultură științifică are două componente esențiale: orizontul de cunoștințe și adîncimea pătrunderii în esența unor fenomene științifice fundamentale. Unii însă se pare că pierd din vedere această idee și încearcă să construiască totul cu un singur stîlp de susținere — informarea elevilor în problemele actuale ale fizicii. Dacă această concepție eronată este aplicată în practică de către oameni ai învățămîntului de specialitate, înseamnă că, implicit, rolul școlii se înscrie pe același plan cu cel al emisiunilor științifice televizate, sau al revistelor de popularizare științifică. În condiția primei comparații chiar, școala apare într-o poziție dezavantajată.

Am mai spus și cu altă ocazie și o repet, pentru că atunci a dat naștere unor comentarii care trunchiau punctele de vedere exprimate: elevul trebuie să primească în ultimele clase de liceu cunoștințe privind legile fundamentale ale fizicii, care să-i permită, chiar în condițiile cînd se îndreaptă spre o facultate de profil, să nu ia totul d'a capo. Sînt convins că este posibil ca, în ultimele clase ale liceului, elevul să studieze legile lui Newton în toată adîncimea și cu consecințele lor, la un nivel științific corespunzător fundamentării cunoștințelor la nivel universitar. În aceste condiții și cursul de fizică generală din facultate ar putea fi redus la maximum 2 ani de predare, lăsînd un timp mai mare pentru studiul special consacrat capitolelor moderne ale fizicii corpului solid, ale plasmei, ale fizicii nucleare și, evident, ale fizicii teoretice.

— Am dori să examinați prin aceeași prismă modul cum se face pregătirea științifică a elevilor prin lecțiile de fizică predate în școala de cultură generală...

— Evident, la aceasta concură trei factori. Despre interesul majorității copiilor pentru știință, despre veritabila fascinație pe care aceasta o poate exercita asupra adolescenților am mai vorbit. Un al doilea factor îl constituie calitatea pregătirii profesorilor. După părerea mea, care am pregătit peste 4 000 de absolvenți ai facultăților de fizică și vin continuu în contact cu noi promoții de tineri fizicieni, informarea de specialitate a profesorilor din generațiile noi este în măsură să le permită prezentarea unor lecții de fizică modernă. Același lucru în cazul profesorilor din promoțiile mai vechi care au trecut prin cursuri de perfecționare și reciclare profesională. Dar — și aici intervine al treilea factor concurent — să predai științele naturii numai cu ajutorul cretei, acum cînd ne despart doar 30 de ani de mileniul al III-lea, este o imposibilitate și un anacronism. Însușirea fizicii, cîștigarea pasiunii pentru fizică presupune, înainte de toate, să-i prezinți elevului fenomenul fizic. De aceea este indispensabil ca fiecare elev să poată face experiențe cores-

(Continuare în pag. 4-a)

Lecție în laboratorul complex audio-vizual al Liceului „Gh. Șincai" din Capitală

Orientarea spre profesie — acțiune colectivă

Determinarea raportului dintre posibilitățile individului și cerințele fundamentale ale unei profesii, concretizată în activitatea de orientare școlară și profesională, reprezintă un obiectiv principal al învățămîntului pe toate treptele sale. Pînă nu de mult însă, acțiunea de orientare s-a desfășurat cu mijloace empirice, finalizîndu-se cu recomandări nu rareori subiective. În prezent s-a trecut la înlăturarea pseudo-soluțiilor în acest sens la lichidarea hazardului în alegerea unei profesii. Or, pentru aceasta sînt necesare încă o serie întreagă de măsuri. La stabilirea unor astfel de măsuri ar dori să aducă o contribuție și opiniile de față.

De cele mai multe ori (inclusiv în materiale de îndrumare teoretică), cerințele în legătură cu orientarea școlară și profesională se adresează dirigintelui. Personal consider că acest lucru nu este normal, deoarece dirigintele singur este departe de a putea asigura cunoașterea multilaterală a personalității elevului și de a stabili un raport just între aceasta și cerințele sociale. Nici psihologul școlar (căruia greșit, credem noi, i se spune „specialist cu orientarea"), nu are posibilitatea să asigure orientarea propriu-zisă a elevilor, rolul lui fiind doar acela de a-i sprijini pe profesori (nu numai pe diriginți) în urmărirea dezvoltării fiecărui elev.

Afirmăm aceasta deoarece socotim că elementul esențial al acțiunii de orientare constă în punerea în valoare a capacităților elevului și în dezvoltarea deplină a posibilităților sale intelectuale; or, acest lucru nu poate fi făcut decît de fiecare profesor, în cadrul obiectului pe care-l predă, constituind o parte integrantă a obligației sale de muncă. Așa stînd lucrurile, ni se pare greșit a se cere numai dirigintelui să caracterizeze interesele și înclinațiile elevilor, evoluția proceselor psihice ale acestora etc. Este doar clar pentru oricine că trăsăturile caracteristice ale personalității elevului, înclinațiile lui, ies în evidență îndeosebi în procesul muncii la fiecare obiect de învățămînt, și mult mai puțin în cadrul orei de diriginție. Tocmai de aceea cele mai multe dintre caracterizările făcute de diriginți sînt pline de generalități și nu fixează specificul individului.

Insistăm asupra rolului fiecărui profesor în dezvoltarea personalității elevului pentru a sublinia complexitatea acestei sarcini și răspunderea tuturor în îndeplinirea ei. Cine poate, de pildă, să fie cel mai competent sfătuitor al elevilor cu vădite înclinații pentru studiul matematicii decît însuși profesorul de matematică? Cine discerne mai curînd aptitudinile în domeniul literaturii decît profesorul a cărui specialitate este literatura?

Predîndu-și specialitatea, profesorul urmărește, printre altele, interesele și aptitudinile elevului, evoluția proceselor sale psihice și stimulează dezvoltarea acestora. La început, după părerea mea, această stimulare nu trebuie în nici un fel raportată la anumite cerințe ale unor profesii. Numai după ce s-a realizat o anumită dezvoltare a personalității elevului (adică atunci cînd caracteristicile sale sînt certe), poate începe activitatea de orientare spre profesiunea care se consideră cea mai corespunzătoare, deci activitatea de orientare propriu-zisă; consider de aceea absolut inutil — ba chiar dăunător — să se încerce orientarea unui elev înainte ca el să se manifeste din plin. De fapt, ideal este ca orientarea să fie consecința firească a unor manifestări reale, nu un scop în sine al activității școlare.

Se consideră că dirigintelui i-ar veni mai ușor să se preocupe de orientare întrucît are la dispoziție, pentru aceasta, ora de diriginție. Acest punct de vedere îmi pare însă cu totul eronat. Mult mai ample sînt posibilitățile pe care le are la îndemînă profesorul. În primul rînd, lecțiile propriu-zise. Apoi, aplicațiile practice care însoțesc predarea unui mare număr de teme, orele la dispoziție, pentru aceasta, ora de diriginție. Acest punct de vedere îmi pare însă cu totul eronat. Mult mai ample sînt posibilitățile pe care le are la îndemînă profesorul. În primul rînd, lecțiile propriu-zise. Apoi, aplicațiile practice care însoțesc predarea unui mare număr de teme, orele la dispoziție, pentru aceasta, ora de diriginție.

Prof. GH. DASCĂLU

(Continuare în pag. a 4-a)

ÎN ANUL 1969

S-a dezvoltat baza materială a învățămîntului de toate gradele, dîndu-se în folosință peste 2 700 săli de clasă în învățămîntul de cultură generală, mediu, profesional și tehnic; în învățămîntul superior s-au dat în folosință 44 200 m p, din care la Institutul politehnic din București 28 240 m p și la Academia de Studii Economice 4 000 m p; s-a continuat dotarea învățămîntului de toate gradele cu materiale didactice și aparatură tehnică de laborator. Au fost date în funcțiune 10 cămine studențești cu o capacitate de peste 4 000 de locuri.

Cheltuielile statului ce revin în medie anual pentru un elev din școlile de cultură generală au crescut de la 1 180 lei în 1968 la 1 353 lei în 1969; pentru un student, de la 11 500 lei la 12 278 lei.

(Din Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de stat pe anul 1969).

O secțiune în sistemul actual de examinare

Nu depozitul de cunoștințe trebuie explorat, ci zonele gîndirii, ale intereselor intelectuale ● Excluderea elementului hazard în selecționarea și ierarhizarea valorilor ● Examenul — atestare a însușirii creatoare a cunoștințelor

Concursul de admitere în licee și în facultăți, așa cum este el conceput în actualul sistem de învățămînt, răspunde oare finalității moderne a acestor probe menite să permită accesul într-o formă superioară de studiu pe baza criteriului valorii, capacității și adecvării vocaționale?

Răspunsul la această întrebare îl oferă însuși tabloul rezultatelor parțiale și finale ale anului I al liceelor și facultăților, unde oricît am ține seama de factorii obiectivi ai șocului de adaptare, nu putem să nu constatăm la mulți elevi și studenți un decalaj evident între felul cum au fost cotați la examenul de admitere și conduita lor intelectuală ulterioară.

S-au înregistrat destule cazuri cînd elevi fruntași sau premianți nu au reușit la examenele de admitere în licee sau facultăți. Pentru această situație anormală am putea învinovăți, pe lîngă factorul emotivitate, poate și criteriile subiective ale sistemului docimologic minuit de unii profesori excesiv de generoși. Însă nu poate fi vorba de acest lucru în paradoxala situație cînd mulți absolvenți de școli generale și licee, cu note la limită sau aproape de limită pe diplomele de absolvire, au obținut la obiectele de admitere note maxime. Nu e surprinzător deci că adeseori auzim sinonimîndu-se cuvîntul de examen de admitere, cu acela de șansă sau ghinion. Or, cerința principală a unui examen modern este de a înlătura cît e cu putință, elementul **hazard** din procesul de selecționare și ierarhizare a valorilor.

Ce anume aspecte în conceperea și desfășurarea actualelor examene de admitere favorizează strecurarea unor erori în aprecierea obiectivă a valorii candidaților?

În primul rînd (exceptînd matematica) examenele verifică prioritar, și adesea exclusiv, cantitatea cunoștințelor reglementată de programe speciale care enunță doar titlurile capitolelor. Se presupune, așadar, că notele cele mai mari (în condițiile unui perfect echilibru psihic manifestat de toți candidații în timpul examenelor) le vor obține aceia care vor reuși să facă dovada însușirii cuantumului maxim de noțiuni, expuse în mod coerent și cît e cu putință într-o formă aleasă.

Fără îndoială că volumul de cunoștințe stăpînit de candidat reprezintă un criteriu important de apreciere, dar nici unicul și nici cel mai esențial. Să nu uităm că în curba lui Gauss aplicată procesului de memorizare există un punct de solicitare maximă — momentul examenului — urmat de o detentă care coincide cu o cădere a curbei, deci o ștergere masivă după o perioadă de timp a cunoștințelor de amănunt aderate sub tensiune și revenirea la acel fond de date esențiale care s-au sedimentat și fixat lent în cuprinsul anilor ce au premers momentul de vîrf al examenului. Or, e un lucru știut că, în preajma examenelor, se produce un „doping" intelectual intens, care solicită legăturile temporale ale memoriei. Elevii sînt bombardați cu date, unii pregătesc cu ajutorul preparatorilor obiectele de examen, le învață pe dinafară și dacă se întîmplă să le „pice" un subiect mai bine lucrat și mai fidel memorizat vor obține calificative majore. Pe parcursul primei perioade a noului an de studiu se produce însă estomparea acelor cunoștințe ingurgitate febril, un reflux către plafonul de cunoștințe stabile dinaintea examenelor. Așa se explică faptul că mediocrii, bine cotați la examene, reintră în mediocritate la mijlocul noului an de studiu, fenomen general care denunță defectuozitatea actualului sistem de examinare.

O sursă de erori o constituie și slaba colaborare dintre diferitele niveluri de învățămînt în vederea stabilirii unui regim de examen corespunzător etapei de studiu la capătul căreia se găsește absolventul. Un profesor universitar nu e obligat să aibă în biblioteca sa manualele de liceu ale specialității sale. În stabilirea subiectelor de exa

Prof. TUDOR OPRIȘ

(Continuare în pag. 4-a)

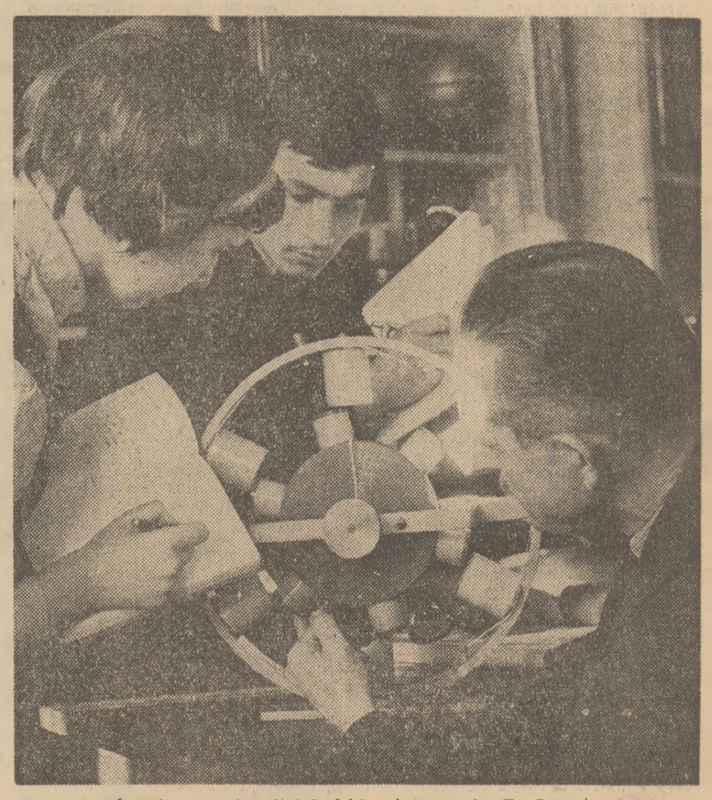

În laboratorul de fizică al Liceului nr. 1 din Tr. Severin

LICEELE PEDAGOGICE
pe agenda preocupărilor de prim plan

Prezentăm, în continuare, lucrările consfătuirii de lucru organizate de Ministerul Învățămîntului, cu directorii de licee pedagogice, profesori de pedagogie, inspectori generali ai inspectoratelor școlare județene, în care s-a dezbătut proiectul planului de învățămînt pentru liceele și institutele pedagogice de învățători și educatoare și s-a analizat activitatea actuală a acestor instituții de învățămînt.

În acest număr sînt relatate dezbaterile la punctul II din ordinea de zi, precum și cuvîntul de concluzii al consfătuirii, rostit de conf. univ. Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului.

ȘTEFAN SOROCEANU, — profesor, Liceul pedagogic din Gura Humorului.

Am apreciat prevederile proiectului planului de învățămînt privind noua concepție asupra organizării practicii pedagogice. Aș vrea să arăt că pentru realizarea obiectivelor cerute de Ministerul Învățămîntului în domeniul practicii, liceul nostru dispune de 3 școli de aplicație, iar colectivul didactic manifestă o preocupare permanentă pentru acumularea unei cît mai bogate experiențe pedagogice în problemele practicii.. Plecînd de la observațiile pe care ni le-a prilejuit această experiență aș vrea să atrag atenția că cerința formulată față de participanți de a alcătui caracterizări după un singur an de muncă cu o clasă facilitează apariția fenomenelor de formalism și superficialitate. Alcătuirea unei caracterizări este dificilă chiar pentru un pedagog cu experiență cu atît mai mult pentru un practicant. Pe de altă parte aș dori să atrag atenția asupra necesității ca liceele să fie dotate cu mai mult material corespunzător nevoilor practicii pedagogice. Ar fi astfel necesar ca liceele pedagogice să fie dotate cu cel puțin 15—20 de seturi complete de manuale pentru clasele I—IV care să stea în permanență la dispoziția practicanților. De asemenea ar fi necesar ca fiecare liceu să primească un număr corespunzător de manuale școlare.

RADA MOCANU — insp. școlar general al Inspectoratului școlar județean Ilfov.

Informarea prezentată de Ministerul Învățămîntului a reușit să cuprindă problemele complexe pe care le ridică școala pedagogică, învățămîntul pedagogic din țara noastră. S-a discutat foarte mult aici despre orientarea elevilor către școlile pedagogice. Dintr-un studiu făcut de noi în județul Ilfov rezultă că, în urmă cu cîțiva ani, spre școala pedagogică se îndreptau cei mai slabi elevi din școlile de cultură generală. Baza materială a școlilor pedagogice fusese cedată. În cea mai mare parte, alte instituții. Viitorii învățători din liceele pedagogice trăiau [illegible] stare de provizorat permanent. În ultima vreme, se iau măsuri pentru remedierea acestor situații. Pentru a asigura o stabilitate a cadrelor didactice ne-am gîndit să alcătuim planul de școlarizare în raport cu necesarul de cadre din satele județului. Încă la începutul anului, într-o ședință cu directorii școlilor generale din județ, am hotărît ca acolo unde nu sînt învățători calificați cei mai buni elevi să fie orientați către liceele pedagogice, pentru a se întoarce ca învățători în satele natale. În ceea ce privește practica pedagogică liceul nostru pedagogic întîmpină încă mari greutăți. Avem o bază materială slabă, funcționăm cu 10 clase în localul vechii școli pedagogice și nu avem școală de aplicație proprie. Dorim totuși să ridicăm liceul nostru la nivelul celor mai bune din țară și în acest scop solicităm sprijinul Ministerului Învățămîntului.

EMIL POP — directorul Liceului pedagogic din Tg Mureș.

Aș vrea să vorbesc și despre unele greutăți pe care le resimțim. Cu toate măsurile luate pentru recrutarea candidaților nu am realizat planul de școlarizare fixat de minister. La învățători pentru 80 de locuri am avut 283 candidați, dar au fost ocupate numai 75 de locuri, restul candidaților fiind slab pregătiți. Nu la toți elevii se constată o dragoste față de profesiunea aleasă. Noi ne străduim să facem tot ce este posibil pentru a da școlilor învățători capabili, multilateral pregătiți.

I. BINDEA, inspector școlar general al Inspectoratului școlar al județului Cluj.

Sînt de părere că este necesar să se continue eforturile pentru îmbunătățirea condițiilor materiale ale învățătorilor, să fie încurajați mai mult în obținerea gradelor didactice, îndeosebi cei care lucrează în localități cu condiții mai grele de muncă. Cred că o problemă esențială pentru bunul mers al liceelor pedagogice este modul în care se recrutează elevii și cum sînt aceștia sprijiniți pe toată durata cursurilor.

Vorbitorul a făcut apoi propuneri privind reducerea efectivului claselor de la liceele pedagogice. De asemenea, a propus renunțarea la institutele pedagogice de doi ani și la pregătirea învățătorilor prin învățămîntul fără frecvență. El a arătat totodată că ar trebui să existe o mai multă grijă pentru îndrumarea și perfecționarea învățătorilor și educatorilor atît prin sistemul de perfecționare cît și prin literatura de specialitate, prin presă etc.

ION TALABĂ — directorul Liceului pedagogic din Tg. Jiu.

După ce s-a referit la unele lipsuri în recrutarea elevilor, vorbitorul a făcut unele propuneri privind elaborarea unor îndrumări metodice pentru organizarea practicii pedagogice în institutele de doi ani pentru educatoare, precum și elaborarea unor manuale de metodică pentru acestea. Cu privire la organizarea liceului pedagogic de educatoare a propus ca în structura acestuia să intre anii I—V de liceu și grădinița de aplicație fără celelalte clase de la I pînă la a VIII-a.

GHEORGHE A. CHIȚEI — directorul Liceului pedagogic din Deva.

S-a referit mai mult la problema practicii pedagogice arătînd că în această privință, se simte nevoia unor instrucțiuni care să prevadă sarcinile ce contribuie la buna desfășurare a practicii, precum și instrucțiuni cu privire la funcționarea școlilor de aplicație. El a arătat apoi că un studiu ce s-a întreprins a dus la concluzia că graficul de practică nu poate fi realizat matematic. De pildă la practica pedagogică din anul IV și la anul V.

Propune ca din trimestrul II al anului școlar să se permită educatoarelor să aprecieze activitatea elevilor prin note, urmînd ca aceste note să fie trecute în caietul de practică al elevilor.. Vorbitorul a cerut de asemenea ca Institutul de științe pedagogice sau Institutul central de perfecționare a cadrelor didactice să sprijine la început și pe parcurs să preia controlul și îndrumarea practicii pedagogice.

EUGEN CIOROPARU — insp. școlar general al Inspectoratului școlar județean Galați.

Neajunsurile constatate în activitatea liceului pedagogic din Galați au fost analizate în comitetul executiv al Consiliului popular județean și s-au luat măsuri. Acest liceu pedagogic nu a avut și nu are o bază materială satisfăcătoare. Din 1969 a fost deschis frontul de lucru pentru construirea unui internat. În prezent, printr-o decizie a comitetului executiv, s-a rezolvat problema școlii de aplicație prin trecerea claselor I—IV ale unei școli generale apropiate la liceul pedagogic.

La liceul nostru pedagogic, din 58 de cadre didactice 18 au gradul II și I, restul avînd definitivatul. Inspectoratul școlar și-a propus pentru viitor să determine un susținut schimb de experiență, menit să contribuie la ridicarea generală a nivelului muncii didactice.

Ne-am gîndit să realizăm o legătură mai strînsă cu absolvenții, în care scop vom organiza consfătuiri cu ei după un an de muncă la catedră. În legătură cu practica elevilor din anul V, am luat măsuri ca aceasta să se desfășoare în școli din mediul rural.

Cuvîntul de concluzii
rostit de conf. univ. Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului

În încheierea dezbaterilor privind analiza activității liceelor pedagogice, conf. univ. Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, a subliniat locul deosebit pe care-l ocupă în sistemul nostru de învățămînt liceele pedagogice, menite să formeze cadrele didactice pentru un sector de mare importanță al învățămîntului nostru, sector în care sînt cuprinși un milion și jumătate de copii în clasele I—IV, și peste 450 000 în grădinițe. De aceea nu este indiferent — a spus vorbitorul — la ce nivel se desfășoară activitatea în liceele pedagogice și ce fel de învățători și educatoare pregătim. De felul cum vor fi pregătiți viitorii învățători va depinde nivelul de cultură al tineretului nostru.

Clasele I—IV în sistemul nostru de învățămînt ocupă un loc important, pentru că în aceste clase punem bazele dezvoltării gîndirii copiilor, în ele dezvoltăm primele emoții și sentimente de dragoste ale copiilor față de patrie, față de popor, față de partid. Liceele pedagogice vor rămîne și în continuare pentru o bună perioadă de timp, forma principală de pregătire a învățătorilor și educatoarelor, alături de institutele pedagogice, dată fiind penuria pe care o avem în momentul de față de învățători și educatoare.

Instabilitatea în rețeaua învățămîntului pedagogic a dus la această lipsă mare de învățători pe care o avem acum.

Începînd din toamna acestui an, cu excepția județului Covasna, care pînă în prezent nu duce lipsă de învățători și educatoare, în toate celelalte județe vor funcționa licee pedagogice și secții, institute de învățători și educatoare.

Consider că pe baza planului de școlarizare întocmit de către Ministerul Învățămîntului, pe baza datelor furnizate de inspectoratele școlare, în următorii 4—5 ani vom reuși să acoperim nevoile de învățători și educatoare, după care vom merge cu un plan normal de școlarizare, în funcție de nevoia de învățători, pentru fiecare județ, de populație școlară, de pierderile naturale.

În sistemul de pregătire al învățătorilor și educatoarelor, de-a lungul anilor, noi nu am avut o linie constantă, fapt care a cauzat mari daune învățămîntului nostru pedagogic. Renunțînd la școlile normale am adoptat diferite alte soluții care nu în toate cazurile s-au dovedit a fi cele mai indicate.

Ați examinat proiectul planului de măsuri pe care urmează să-l aplicați în cursul acestui an împreună cu inspectoratele școlare. În cîteva zile vom transmite acest plan consiliilor populare județene, și îl vom pune la dispoziția conducerii liceelor pedagogice. Potrivit noului sistem de perfecționare a cadrelor didactice liceele pedagogice primesc sarcini noi. Ele devin centre de perfecționare a învățătorilor și educatoarelor din județ. În acest scop fiecare liceu pedagogic sau secție va primi în curînd, în funcție de numărul învățătorilor și educatoarelor din județul respectiv, 2, 3, 4 posturi de cadre didactice care vor efectua inspecțiile pentru definitivat, pentru gradul 2 și pentru gradul I. Ar fi de dorit ca în această activitate să putem recruta profesori de pedagogie, care să poată aprecia cu competență activitatea învățătorilor și educatoarelor.

Recent Colegiul Ministerului Învățămîntului a hotărît ca din toamnă, la București și la Cluj să ia ființă o facultate de psihopedagogie și la Iași o secție de pedagogie. Vom putea astfel pregăti un număr mai mare de profesori de pedagogie.

În timpul vacanțelor de vară se vor organiza cursuri cu învățătorii, cu educatoarele, la nivelul fiecărui județ, astfel încît în cinci ani să putem trece toți învățătorii și toate educatoarele printr-un curs de specializare.

Profesorii liceelor pedagogice, cu sprijinul filialelor Institutului central de perfecționare, al caselor corpului didactic, al catedrelor de pedagogie de la institutele pedagogice în județele unde funcționează, cu sprijinul celor mai buni profesori existenți pe cuprinsul județului respectiv, vor efectua și informarea științifică a învățătorilor. Pentru aceasta în cel mai scurt timp trebuie să ajungem în situația ca liceul pedagogic să aibă cea mai bună încadrare din județul respectiv, profesori care au grade didactice, care s-au distins în activitatea lor didactică, educativă și științifică.

Pentru ca liceele pedagogice să poată îndeplini aceste noi funcțiuni, se impun de îndată o seamă de măsuri organizatorice, măsuri de dotare. În ceea ce privește dotarea, va trebui ca, încă în cursul acestui an, din fondurile de care dispun inspectoratele școlare să dăm prioritate liceelor pedagogice. Să facem toate sforțările necesare ca pînă în toamnă fiecare liceu pedagogic să aibă un laborator lingvistic.

Liceele pedagogice trebuie să fie centre metodice unde învățătorii să găsească cele mai moderne mijloace și metode de învățămînt, cele mai bune echipamente, materialul didactic necesar.

În consfătuire s-a pus problema predării și însușirii limbii străine de către viitorii învățători, care nu mai vin în contact nici cu facultatea, nici nu-și continuă studiile în alte forme de învățămînt și deci trebuie să plece din liceul pedagogic cu o limbă însușită. Eu cred că în 5 ani se poate însuși o limbă străină la nivelul la care viitorul învățător să poată citi o revistă, să se poată documenta.

Fondurile pentru material didactic cresc cu fiecare an. Recent a fost aprobat Studiul Ministerului Învățămîntului pentru dotarea laboratoarelor, așa încît socotim că în viitorul apropiat să putem dota școlile cu materialul didactic necesar.

Să dotăm cu prioritate liceele pedagogice cu magnetofoane, aparate de filmat, aparate pentru experiențe de fizică, chimie și tot ceea ce au nevoie.

În ceea ce privește încadrarea cu profesori este necesar ca începînd cu noul an școlar să nu mai existe nici o catedră rezervată, cu excepția celor destinate directorilor liceelor pedagogice.

Recent, Ministerul Învățămîntului a aprobat un act prin care se lărgește nomenclatorul pentru doctorantură. Au apărut două ramuri noi în cadrul pedagogiei, organizarea și conducerea învățămîntului și metodică. Să încurajăm profesorii care predau metodica, directorii de școli și inspectorii școlari să se înscrie la doctorat pentru ca în liceele pedagogice să avem profesorii cu cea mai înaltă calificare.

Avem profesori foarte buni, cu experiență, care nu trebuie să caute lucruri noi pentru teza de doctorat ci să-și generalizeze experiența în domeniul specialității. Prin aceasta vom îmbogăți științele pedagogice cu noi aspecte pe care să se sprijine pedagogia și școala la rîndul ei.

Încă de pe acum să ne preocupăm de recrutarea elevilor pentru toamnă. Inspectoratele școlare să programeze profesorii, să facă vizite în satele și comunele de unde se vor recruta elevii, să dezbatem aceste probleme în presa locală, să facem discuții cu părinții și să atragem spre liceele pedagogice candidați într-adevăr dotați pentru profesia de învățător.

În ce privește noile programe de învățămînt ale liceelor pedagogice, la definitivare vom ține seama de faptul că în primele trimestre ale anului I să fie incluse probleme de recapitulare astfel încît să aducem pe elevii proveniți din cele mai îndepărtate cătune și sate la un numitor comun.

În legătură cu practica pedagogică, încercăm să reluăm tradiția fostelor școli de aplicație. Pentru moment nu putem realiza școli de aplicație așa cum le dorim, pentru că o singură școală de aplicație, dat fiind numărul mare al elevilor din liceele pedagogice, este insuficientă. Aceasta pînă vom trece la un plan de școlarizare normal și vom avea un rînd sau două de clase. Școala de aplicație ar trebui să funcționeze cu clasele I—IV dar pentru moment, pînă le vom putea îngloba în spațiul liceului pedagogic, luăm școala în întregime, fără să ne ocupăm de clasele V—VIII.

În legătură cu organizarea catedrelor s-a semnalat faptul că mai există școli în care catedrele sînt organizate pe orizontală și nu pe verticală. Profesorul nu are vedere de ansamblu asupra materiei. Din toamnă în întreg învățămîntul nostru catedrele vor trebui să fie organizate pe verticală. Profesorul trebuie să-și stăpînească întreaga materie, nu numai materia pe care o predă ani de-a rîndul la aceeași clasă.

Liceele pedagogice vor trebui să dispună de un cabinet de orientare școlară și profesională. În curînd se va trimite un barem cu aparatura necesară. Dacă va fi nevoie, vom organiza cursuri cu profesorii de pedagogie și psihologie din liceele pedagogice pe problemele orientării școlare și profesionale.

În ceea ce privește învățămîntul pedagogic fără frecvență, se cere să se manifeste maximum de exigență. Nu faceți probleme de sentimentalism; aici este vorba de generații și generații de elevi.

Cîteva cuvinte în legătură cu activitatea metodică și, aș spune, de cercetare pedagogică a cadrelor noastre didactice din liceele pedagogice. Atunci cînd am organizat corpul didactic pe catedre, am avut în vedere, printre altele, și inițierea unei munci de cercetare, antrenarea profesorilor în efectuarea unor manuale și culegeri de probleme. V-am ruga să analizați această situație în fiecare liceu în parte, pentru a vedea ce probleme de cercetare ar putea fi atacate. Avem nevoie de metodici noi. E mai greu să ne scrie metodicile cineva din afara liceului. Eventual să se asocieze pentru elaborarea materialului două catedre de la liceele pedagogice. Pentru moment să le spunem îndrumări sau recomandări și nu metodici. După un an, doi, le vom putea ridica la rangul de metodici. Vă punem la dispoziție spațiu grafic pentru tipărirea acestor lucrări.

S-a vorbit astăzi și de dirigenție. Credem că uneori am deformat conținutul și rolul orei de dirigenție. Să lăsăm libertate deplină dirigintelui să stabilească el, în funcție de planul calendaristic și de condițiile concrete, conținutul acestor ore.

Este posibil oare să-i cerem dirigintelui ca în septembrie să stabilească despre ce va vorbi cu elevii în decembrie? Nu cumva este formal acest plan calendaristic? Să nu-i dăm dirigintelui nici o programă. El este organizatorul și conducătorul clasei și ca atare să dezbată cu elevii acele probleme pe care le impune desfășurarea activității la clasa respectivă. Vă rog să acționați în această idee.

În legătură cu recrutarea elevilor, recomandarea noastră este să nu mai primiți decît elevi din raza județului. Totodată întroducem contractul. Fiecare elev după concursul de admitere, este înscris în liceul pedagogic în baza unui contract semnat de părinte sau tutore. Ministerul a luat măsura ca, în mod treptat, să se creeze clase de băieți și clase de fete. Aplicați această măsură. În același timp căutați să realizați un echilibru între numărul de învățători și cel de învățătoare pe care-i pregătiți.

În încheiere tovarășul Traian Pop a lămurit unele probleme ridicate în discuții de participanții la consfătuire și le-a cerut sprijinul pentru ca proiectul planului de învățămînt al liceului pedagogic ce se va publica în „Gazeta Învățămîntului" să fie analizat cu atenție, iar observațiile să se trimită ministerului.

PLANUL DE ÎNVĂȚĂMÎNT AL LICEELOR PEDAGOGICE DE ÎNVĂȚĂTORI
— PROIECT —

Ca urmare a ședinței de lucru care a avut loc la Ministerul Învățămîntului în ziua de 7. I. a.c. cu directorii liceelor pedagogice, profesori de pedagogie de la aceste școli și cu inspectorii generali județeni, în care s-a dezbătut proiectul planului de învățămînt al liceelor pedagogice de învățători, pe baza observațiilor și propunerilor făcute de participanți, s-a elaborat alăturatul proiect îmbunătățit, pe care-l prezentăm spre dezbatere.

Modificările efectuate constau în următoarele:

— s-a introdus studiul literaturii pentru copii, ca obiect distinct, în anul V, într-o oră pe săptămînă;

— gramatica cu aplicații gramaticale s-a prevăzut să continue și în ultimul an, cu același număr de ore ca și în anii anteriori, creîndu-se astfel timpul necesar pentru a se efectua cu elevii mai multe analize gramaticale și aplicații ortografice, încît aceștia, la absolvirea liceului, să stăpînească temeinic deprinderile de exprimare corectă orală și scrisă;

— la matematică s-a prevăzut studiul algebrei, geometriei și trigonometriei, la nivelul primilor doi ani ai secției umaniste a liceului și s-a întărit studiul aritmeticii; predarea aritmeticii s-a extins pînă în anul V și se va axa pe rezolvări de probleme de diferite tipuri și grade de dificultate, în așa fel ca viitorii învățători să acționeze prin acest obiect de învățămînt în direcția dezvoltării capacităților creatoare ale gîndirii elevilor din clasele I—IV și totodată se vor introduce elemente noi, cerute de dezvoltarea contemporană a științelor matematice;

— s-a renunțat la predarea concentrică a istoriei antice și a evului mediu, reluîndu-se, față de școala generală, numai istoria modernă și contemporană și istoria patriei care a fost extinsă pe ultimii doi ani;

— de asemenea, s-a renunțat la studiul concentric al botanicii și zoologiei, prevăzîndu-se numai studiul anatomiei și biologiei generale; anatomia și fiziologia omului se va preda în anul I, accentul punîndu-se pe studiul sistemului nervos, necesar înțelegerii problemelor de psihologie care se vor preda în anul II;

— s-a extins studiul științelor sociale; filozofia se va preda ca obiect distinct în anul IV, în 2 ore săptămînal, iar socialismul științific se va preda în anul V, în același număr de ore;

— s-a introdus, în primii doi ani, în cîte o oră pe săptămînă, studiul științelor agricole;

— în vederea unei mai bune pregătiri psiho-pedagogice și metodice s-a urmărit să se realizeze o corelație mai strînsă între studiul psihologiei, pedagogiei, metodicilor și practicii pedagogice; în acest sens, s-a prevăzut ca psihologia generală să fie predată, împreună cu psihologia copilului și psihologia pedagogică în anul II;

— s-a extins pe doi ani predarea pedagogiei generale, aceasta urmînd să se studieze în anii III și IV, în cîte 2 ore săptămînal;

— s-a prevăzut ca metodica predării cunoștințelor despre natură să se predea într-o oră săptămînal, iar cunoștințele de metodica geografiei și istoriei să se predea în cadrul acestor obiecte de învățămînt;

— pentru a iniția pe viitorii învățători cu metodele și tehnicile cercetării psiho-pedagogice, în scopul cunoașterii particularităților de vîrstă și individuale ale elevilor în vederea sporirii randamentului muncii școlare, dezvoltării capacității și înclinațiilor acestora, s-a prevăzut, în anul V, un nou obiect de învățămînt intitulat „Probleme speciale de pedagogie", cu o oră pe săptămînă; în același scop, s-a mai adăugat încă o oră pentru practica pedagogică din anul III în cadrul căreia se vor face observări psiho-pedagogice asupra copilului;

— dat fiind faptul, că în viitor se vor folosi pe scară tot mai largă în procesul de învățămînt mijloacele audio-vizuale (diafilme și filme didactice, benzi și discuri cu imprimări) s-a considerat necesar ca viitorii învățători să fie deprinși cu tehnica și metodica folosirii acestor mijloace în activitatea cu elevii; pentru această activitate s-a prevăzut o oră săptămînal, în anul V.

Proiectul planului de învățămînt îmbunătățit pe baza propunerilor și observațiilor realizează o pregătire de cultură generală și pedagogică la un nivel mai ridicat față de actualul plan de învățămînt, potrivit rolului care revine învățătorului în școala și societatea noastră.

Directorii liceelor pedagogice sînt rugați să analizeze, în colectivele profesorale îmbunătățirile aduse noului proiect de plan de învățămînt și să comunice, Direcției generale pedagogice din Ministerul Învățămîntului, eventualele propuneri, pînă la 15.II.1970.

Nr. crt.	Obiecte de studiu	Anii de studiu I	II	III	IV	V
1.	**Limba și literatura română**	4	4	4	3	3
	a) istoria literaturii române	(1)	(3)	(3)	(2)	(2)
	b) introducere în teoria literaturii	(2)	—	—	—	—
	c) gramatica și aplicații gramaticale	(1)	(1)	(1)	(1)	(1)
2.	**Literatura pentru copii**	—	—	—	—	1
3.	**Limba modernă studiată în continuare**	2	2	2	2	2
4.	**Limba latină**	2	—	—	—	—
5.	**Istoria:**	—	—	2	2*)	2
	a) istoria modernă și contemporană	—	—	(2)	—	—
	b) istoria României	—	—	—	(2)	(2)
6.	**Matematica:**	4	4	3	2	2
	a) algebra	(2)	(2)	—	—	—
	b) geometria	(2)	(2)	—	—	—
	c) trigonometria	—	—	(1)	—	—
	d) aritmetica	—	—	(2)	(2)	(2)
7.	**Astronomia**	—	—	—	—	1
8.	**Fizica:**	2	2	2	2	—
	a) mecanica	(2)	—	—	—	—
	b) fizica moleculară, oscilații și unde mecanice, cîmp electrostatic	—	(2)	—	—	—
	c) electricitatea (electrocinetică și electromagnetism)	—	—	(2)	—	—
	d) optica, fizica atomică și nucleară	—	—	—	(2)	—
9.	**Chimia:**	2	2	2	2	—
	a) chimia generală	(2)	—	—	—	—
	b) chimia anorganică și organică	—	(2)	(2)	(2)	—
10.	**Biologia:**	1	—	—	—	2
	a) anatomia și fiziologia omului	(1)	—	—	—	—
	b) biologia generală	—	—	—	—	(2)
11.	**Științe agricole**	1	1	—	—	—
12.	**Igiena școlară și noțiuni de puericultură**	—	—	—	—	1
13.	**Geografia:**	1	2	3*)	—	—
	a) geografia generală (fizică și economică)	(1)	(2)	—	—	—
	b) geografia R. S. România	—	—	(3)	—	—
14.	**Psihologia generală și psihologia copilului**	—	4	—	—	—
15.	**Pedagogia generală**	—	—	2	2	—
16.	**Metodica activităților pionierești**	—	—	—	—	1
17.	**Istoria pedagogiei și pedagogia comparată**	—	—	—	—	2
18	**Logica**	—	—	—	1	—
19.	**Economia politică**	—	—	2	—	—
20.	**Istoria filozofiei**	—	—	—	2	—
21.	**Socialismul științific**	—	—	—	—	2
22.	**Metodica predării limbii române**	—	—	—	1	—
23.	**Metodica predării aritmeticii**	—	—	—	1	—
24.	**Metodica predării cunoștințelor despre natură**	—	—	—	1	—
25.	**Desenul, caligrafia și metodica predării desenului și caligrafiei**	2	2	1*)	—	—
26.	**Muzica și metodica predării muzicii**	2	2	1*)	1	—
27.	**Instrument muzical**	2	2	1	1	1
28.	**Educația fizică și metodica predării educației fizice**	2	2	2*)	2	2
29.	**Lucrul manual și metodica predării lucrului manual** xx)	2	1	1*)	—	—
30.	**Practica pedagogică**	—	—	2	4	5
31.	**Probleme speciale de pedagogie (cunoașterea psiho-pedagogică, introducere în cercetarea psiho-pedagogică)**	—	—	—	—	1
32.	**Tehnica și metodica mijloacelor audio-vizuale**	—	—	—	—	1
33.	**Dirigenția**	1	1	1	1	1
	TOTAL ORE SĂPTĂMÎNAL	30	31	31	30	30

NOTĂ — Activitățile sportive și ansamblul coral (instrumental) sînt activități obligatorii și intră în norma cadrelor didactice. Aceste activități se vor organiza, prin alternanță, din 2 în 2 săptămîni, fiecare activitate desfășurîndu-se în cîte 2 ore.

— Orele de muzică instrumentală se fac pe grupe de cîte 10 elevi, ele intrînd în norma didactică a profesorilor respectivi.

*) — În programele obiectelor respective se introduc și noțiunile de metodică.

**) — Conținutul acestui obiect va fi diferențiat, pentru elevi și eleve. În condițiile în care funcționează clase de băieți și fete, această activitate se va desfășura pe grupe.

seo ven te

Secție pedagogică la Arhivele statului din Vîlcea

Inspectoratul școlar județean Vîlcea și filiala locală a Arhivelor Statului au organizat o secție pedagogică cu material arhivistic privind dezvoltarea învățămîntului din județ. Secția cuprinde materiale documentare din arhiva inspectoratului școlar (pentru perioada 1858—1921), arhiva Ocirmuirii județului Vîlcea (1830—1859) arhiva Prefectura județului Vîlcea (1860—1949), arhiva Maghistaratului orașului Rîmnic (1831—1875), arhivele școlilor și liceelor. Sînt cuprinse scrieri vechi de pedagogie, manuale școlare din diferite epoci, reviste centrale și locale, anuare vechi ale Ministerului învățămîntului.

În cadrul acestei secții urmează să se constituie o colecție cu toate revistele de acest fel care au apărut pe teritoriul județului Vîlcea.

Prof. A. GAROESCU

Luna cărții la sate

Ca în fiecare an în luna februarie se organizează „Luna cărții la sate", largă acțiune cultural-educativă desfășurată sub egida Comitetului de Stat pentru Cultură și artă și a Centrocoop, care a ajuns la cea de-a X-a ediție.

Această acțiune își propune ca, prin concentrarea eforturilor unor foruri interesate, să contribuie la o mai largă răspîndire a cărții în rîndul oamenilor muncii de la sate, la participarea mai intensă a intelectualilor din mediul rural la activitățile cu caracter cultural-educativ de masă.

Ediția din acest an a „Lunii cărții la sate" programează o serie de manifestări culturale ca, de pildă, seri și concursuri literare, prezentări de cărți, recenzii, expuneri pe diverse teme științifice, întîlniri cu

scriitorii și redactorii din edituri și altele. Numeroase acțiuni de acest gen vor avea loc și în școli.

Sesiune metodico-științifică

De curînd, în municipiul Lugoj s-a desfășurat o sesiune de comunicări științifice organizată de Societatea de științe filologice, pentru profesorii de limbă română și limbi străine. Cu această ocazie s-au prezentat o serie de interesante comunicări dintre care amintim: „Tendințe actuale în sintaxa limbii române" (dr. V. Șerban — Universitatea Timișoara), „Subordonata subiectivă și predicativă în discuții și interpretări" (prof. Liviu Roman Liceul nr. 1 Lugoj); „Etapele studierii textului literar" (prof. Gh. Lucescu, Școala Generală nr. 4 Lugoj).

Confirmări artistice

Petre Jucu, filozof ca formație, tinde să se consacre în meșteșugul greu al sculpturii. El ocolește modelarea lutului moale ce se supune fără împotrivire degetelor; luptă cu vrăjmășia materialelor dure. Dăltuind în piatră sau în lemn, sculptorul intuiește structura materiei și sensul fibrelor. Forma nativă a blocului de piatră sau de marmură, contorsionarea capricioasă a lemnului îi stimulează imaginația, îi declanșează viziuni; peste logica formelor gîndul se prelungește spre tulburătoare întrebări legate de sensul vieții. Stihurile lui Eminescu îl ajută să-și limpezească tumultul acestor întrebări. O nouă lumină îi călăuzește mîna creatoare, metafora transfigurează realitatea, iar destăinuirile își amplifică ecoul efectiv. Pe Jucu îl interesează omul cu destinul său prometeric („Porni Lucefărul") vigoarea spirituală („Rugăciunea unui dac", „Părea un tînăr voevod").

Privite în întregime, lucrările cuprinse în expoziția din foaierul teatrului „Ion Creangă" au unele inegalități, nu exprimă toate aceeași tensiune artistică, dar ne spun limpede că Petre Jucu este un artist de vocație.

Rodica Pandele — profesoară la Liceul nr 40 a învățat de la maestrul său Camil Ressu graiul viguros al construcției formelor. Pornind de la realitate, artista organizează compozițional imaginea prin simplificări ce duc la echilibrul suprafețelor. Eliminînd perspectiva și desfășurînd imaginea pe un singur plan ea dă cuvînt în primul rînd culorii. Lumea perceptivă capătă un sens nou, lumina pornește din interiorul șabloului, o melodie cromatică. Întîlnim tonalități dominante în roșu incandescent („Crepuscul I și Crepuscul II"), armonii prin contrast („Dealul morții"), sau lirica complementarelor oranj-violet („Mireasă din Apuseni", „Femei și covoare"). Alte lucrări se caracterizează prin armonii în verde („Țărancă din Cetățuia") sau armonii în albastru („Portretul lui Victor Ion Popa").

În totalitatea lor, lucrările expuse la galeriile Magheru, de către Rodica Pandele, dovedesc un temperament viguros, optimist.

Conf. univ. dr. ALEXANDRU TOHĂNEANU

seo ven te

OPINII

OPINII • OPINII • OPINII • OPINII • OPINII

ȘCOALA ȘI ETICA MUNCII (II)

Colegialitate și principialitate

Unul din domeniile, poate, cele mai dificile ale educației morale pe care o înfăptuiește școala privește înțelegerea raportului dintre colegialitate și principialitate. Într-adevăr, multe din amintirile nostalgice ale foștilor elevi se referă la un „șoptit" salvator, la o „tehnică" extraordinară de copiat etc.; totodată, multe din problemele care se discută adesea în consiliile profesorale — oficiale sau neoficiale — pe un ton înțelegător și amuzant sau dimpotrivă, pătimaș și neînduplecat se reduc, în ultimă instanță, la astfel de acte. Această problemă, nostalgică pentru unii sau amuzantă pentru alții este, totuși, foarte serioasă. În majoritatea cazurilor, sub directele ei implicații se schimbă profilul clasei, apar elevi ostracizați și elevi aureolați, se sfarmă vechi prietenii și apar unele noi etc.; în special, atrage atenția faptul că întreaga clasă este pusă în mișcare și, în primul rînd, extremele : elevii cei mai buni și elevii cei mai slabi.

În esență, colegialitatea este, fără îndoială, o trăsătură de caracter pozitivă și chiar acțiuni asemenea celor la care ne-am referit mai sus au, pe undeva, un moment al prieteniei, al ajutorului dezinteresat, al relațiilor tovărășești. Etica muncii așează, printre principiile sale de frunte, principiul **colaborării** și al ajutorului reciproc. Datoria educației școlare este, desigur, de a sprijini formarea unui astfel de principiu moral. Dar și în legătură cu colegialitatea, ca și în legătură cu disciplina, avem de-a face cu un înțeles prin excelență pozitiv, care nu poate fi realizat decît prin sublinierea permanentă și simultană a unui al doilea principiu : în acest caz, este vorba de **principialitate.** Apare iarăși, deci un raport între doi termeni.

Se ivesc, în această **situație,** două primejdii. Una ar fi formarea unei colectivități **fără personalitate datorită lipsei de personalități.** Cea de a doua primejdie constă în crearea unei colectivități rigide. Unde se găsește atunci linia pozitivă a adevăratei educații ?

Un răspuns valabil oriunde și oricînd și, prin urmare, nicăieri și niciodată nu este posibil, datorită abstractității lui. Ceea ce poate face educatorul este **să acționeze în diverse situații,** astfel încît, prin repetare și prin lărgirea zonei de activități în care apare acest raport, să se creeze propriile criterii de apreciere și opțiune ale elevului. De o deosebită însemnătate este, în acest sens, îndreptarea pedagogului spre terenul perspectivelor activității actualului elev : munca.

Ce se înțelege prin colaborare și ce se înțelege prin principialitate în etica muncii ? Dacă deplasăm problema pe un asemenea teren, observăm imediat conținutul **pozitiv** al colegialității și conținutul **stimulator** al principialității. În activitatea productivă colegialitate înseamnă și ajutor și principialitate, după cum principialitate înseamnă și colegialitate și spirit critic : adevărata și colegiala critică este urmată de ajutorul dezinteresat. Un muncitor nu poate îndeplini și norma colegului său de echipă ; el trebuie să se ridice împotriva nepăsării sau neputinței tovarășului său dar, totodată, trebuie să-l ajute să-și depășească nepăsarea sau neputința.

De la asemenea principii și de la un astfel de mod de înțelegere a problemei trebuie să pornească pedagogul. Greutatea care apare, după părerea noastră, privește în principal faptul că un adevărat educator nu trebuie să se oprească la a-i determina pe elevi să se ajute reciproc la matematici, la fizică etc. — pentru că unii — elevi buni — sînt „sortiți" să tot dea ajutor, **iar alții, să-l tot** primească ! Educatorul talentat încearcă — și izbutește să găsească posibilități pentru un schimb real între elevi în așa fel încît fiecare să dea și să primească. Numai în acest caz educarea colegialității se va îndeplini la maximele ei coordonate, iar viitorul absolvent va înțelege și în activitatea ulterioară ceea ce datorează colegului său. Aceasta implică stimularea colegialității și a principialității în toate direcțiile și cere să nu acționăm numai în acele cazuri evidente, cînd sprijinul unui elev bun sau disciplinat este imperios ; trebuie să sondăm toate posibilitățile școlare și extrașcolare unde schimbul de activități, de aptitudini, de cunoștințe etc. se impune și să acționăm în consecință. Într-un asemenea schimb viu și multilateral se dezvăluie plenar trăsăturile pozitive ale colegialității și principialității și, prin aceasta, se formează acel teren solid pe care poate înflori responsabilitatea.

Responsabilitate și control

Dincolo de disciplină, de inițiativă, de colegialitate, de principialitate, se află o valoare mai generală și mai esențială — dacă ne putem exprima astfel — care se manifestă, prin prezența sau absența ei, în fiecare act individual, și care implică toate aceste principii de care am vorbit : responsabilitatea morală și social-cetățenească a individului. Disciplină în muncă înseamnă responsabilitate ; inițiativă creatoare înseamnă responsabilitate ; colegialitate înseamnă responsabilitate ; principialitate înseamnă responsabilitate. În consecință, scopul general al educației morale desfășurate în școală trebuie să fie acela al creării unor personalități cu un înalt simț de răspundere și care vor acționa astfel în toate activitățile lor viitoare. Nu întîmplător, la cel de-al X-lea Congres al partidului problema responsabilității a fost una din axele principale ale Raportului prezentat de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și ale celor mai multe cuvîntări ale delegaților. Etica socialistă, etica muncii socialiste este o **etică a responsabilității.**

Dar, după cum am văzut, responsabilitatea presupune o sferă mai largă de activități — **întreaga** activitate — și, ca toate celelalte valori morale, pentru a fi pe deplin realizată și înțeleasă, presupune **practicarea ei.** Nu există responsabilitate în afara practicării responsabilității, deci în afara existenței unei opțiuni, a unei alegeri posibile între două sau mai multe eventualități. Practica pedagogică de la noi și din alte părți a arătat uriașele posibilități pe care le are școala în această direcție Aceasta, bineînțeles, numai cu condiția ca profesorul să nu se limiteze la „predare" și „ascultare", ci să găsească permanent în activitățile școlare și cele extrașcolare asemenea situații în care, în fapt sau, la început, măcar, în iluzie, elevul să opteze, să aleagă, să se simtă cu adevărat responsabil.

Și atunci cînd ne referim la responsabilitate și la educarea responsabilității ne putem îndrepta spre tezele etice care trebuie să conducă activitatea ulterioară a elevului. Or, etica muncii ne arată că cel de-al doilea termen al raportului pe care trebuie să-l avem în vedere este **controlul.** Pentru buna îndeplinire a oricărei munci, societatea a stabilit norme și mijloace concrete prin care o supraveghează, o conduce și-i dezvoltă noi și mai înalte perspective Raportul control-responsabilitate este, într-un anumit sens, o reluare pe coordonate superioare a raportului disciplină-inițiativă Le fel ca și în cazul disciplinei, esența controlului este pozitivă, mobilizatoare, constructivă ; el constituie **cadru** și **mijloc** al formării și dezvoltării adevăratei responsabilități : el contribuie din plin la crearea răspunderii personale, deoarece numai printr-un control judicios se pot stabili **răspunderi** precise Iată, deci, că apare un nou sens, un nou înțeles al răspunderii prin intermediul noțiunii de control ; pînă acum vorbeam de responsabilitate în sensul de **asumare de răspundere,** de libertate în alegerea celor mai eficiente metode și mijloace ; dar responsabilitate mai înseamnă și răspunderea personală pe care o are individul în fața societății — nu numai în fața propriei sale persoane — pentru ceea ce a ales și, în consecință, implică eventualitatea **tragerii la răspundere.** Astfel responsabilitatea este un drept, dar și o datorie, libertate, dar și constrîngere socială.

Aceste teze ar trebui, după părerea noastră, să constituie pivotul principal al educației morale din școală ; prin intermediul lor se înțelege mai bine și disciplina, și principialitatea, și răspunderea, se dezvoltă la elevi acea etică a datoriei mobilizatoare atît de dorită și atît de necesară pentru viitoarea lor activitate profesională. Cuvintele lui Nicolae Iorga: „tovărășie la orice; dar nu la răspundere" exprimă sintetic elementele de bază ale considerării juste a responsabilității.

Fără îndoială, cele de mai sus nu resping în mod absolut responsabilitatea colectivului pentru faptele unui membru al său, dar în orice caz, pe de o parte, responsabilitatea colectivă nu poate înlocui responsabilitatea personală, iar pe de altă parte, responsabilitatea colectivă nu se poate crea decît **pe baza** și nu în afara responsabilității personale Societatea asigură, pe teritoriul muncii, cîmp larg de desfășurare responsabilității, dar în același timp contribuie, prin controlul pe care-l exercită, la stabilirea unor răspunderi precise, personale și prin aceasta mută problema din domeniul moralității abstracte în domeniul eticii profesionale concrete și eficiente. Învățarea unei lecții, îndeplinirea unei sarcini pionierești, efectuarea unei activități practice etc. nu trebuie, deci, considerate „în sine", numai în strictă și limitată legătură cu scopul imediat propus, ci trebuie să devină elemente ale unei înțelegeri de lungă durată și perspectivă a responsabiltății. Controlul pe care îl exercită educatorul devine subordonat și el aceleiași sarcini.

Realizarea profesională și realizarea umană

În cadrul realizării umane, în general, realizarea profesională ocupă un loc de prim ordin. Munca, profesiunea ar trebui să constituie un izvor de bucurii și satisfacții, dar în unele cazuri ea implică eșec personal, nesatisfacții, generează contradicții pe plan spiritual, apare ca o constrîngere ; adesea individul își privește profesiunea și activitatea corespunzătoare pe care și-o desfășoară drept un „rău necesar", doar ca mijloc de subsistență, și-și canalizează energiile, capacitățile spre activități extraprofesionale. Nu avem timpul să ne oprim asupra tuturor aspectelor concrete ale acestui fenomen, nici asupra cauzelor acestor aspecte. Ne vom referi numai la o problemă care este, credem, revelatoare pentru fenomenul în ansamblu și care ridică în fața cadrelor didactice anumite obligații pe linia educării elevilor ; este vorba de problema profesionalizării, a dragostei pentru profesiune, a înțelegerii muncii sub aspectele sale esențiale și definitorii.

Aparent, avem de-a face cu lucruri cunoscute : formarea la copii a dragostei pentru muncă, a pasiunii pentru meserie, orientarea lor profesională în funcție de aptitudini (nu mai vorbim că de cele mai multe ori **se discută** despre orientare și se orientează prea puțin și numai pe alocuri) etc Și totuși există o anumită confuzie : educația școlară — și nu numai ea — prezintă lucrurile încă nediferențiat, nu extrage și nu pune în fața viitorilor oameni productivi ceea ce este **esențial** pentru munca pe care o vor îndeplini, oricare ar fi aceasta : necesitatea profesionalizării, a cunoașterii cît mai depline a domeniului de activitate și a dezvoltării neîntrerupte a cunoștințelor de ordin profesional. Or, aceasta constituie o problemă-cheie a eticii muncii, o condiție spirituală **sine qua non** a eficienței activității practice.

Să exemplificăm. Sectorul de etică al Institutului de filozofie a realizat nu de mult o anchetă privind idealul moral al tineretului Una dintre întrebările chestionarului, completat de aproape 1 000 de tineri, de diferite profesiuni și cu nivel cultural diferit, răspîndiți în cele mai multe județe ale țării, se referea, pentru categoria tinerilor muncitori, la calitățile cele mai importante pe care le impune profesiunea lor. În mod surprinzător, în răspunsurile lor, tinerii au insistat mai ales asupra disciplinei, conștiinciozității, cinstei, respectului reciproc etc. Foarte puțini au subliniat necesitatea unei bune pregătiri profesionale sau necesitatea dezvoltării acestei pregătiri. A fi disciplinat, a fi la „locul tău", a nu supăra pe nimeni, a te împăca bine cu șeful — acestea au constituit pentru subiecții anchetei liniile dominante ale imaginii ideale, repetăm, a unui **bun** muncitor. Cei mai mulți dintre ei au eludat tocmai ceea ce constituie esența unei asemenea imagini ideale — pregătirea — înlocuind-o cu elemente, necesare și ele, dar subordonate. Or, trecute pe primul plan, aceste elemente împing personalitatea spre conformism și nerealizare.

Indiferent de cauzele subiective și obiective, locale sau generale ale acestui fenomen negativ, educatorul trebuie să fie conștient de existența lui, de faptul că a contribuit poate, într-o măsură, și el la o asemenea răsturnare de planuri în domeniul conștiinței și că este dator, în limitele și cu posibilitățile educative de care dispune, să intervină pentru restabilirea ierarhiei valorilor eticii muncii.

*

La capătul acestor rînduri, putem trage cîteva concluzii, sumare, mai bine spus încercări de concluzii, ținînd seama de faptul că articolul nu și-a propus să prezinte „lucruri necunoscute", ci doar să facă anumite **precizări,** să releve **unghiuri de vedere** metodologice, prin intermediul cărora educația școlară apare mai bine conturată ca educație **pentru perspectivă** și că, de asemenea, el nu și-a propus nici să dea soluții concrete, valabile pentru cazurile individuale — acestea cad în sarcina pedagogilor care cunosc caracteristicile esențiale ale cazurilor respective — ci să prezinte unele **criterii** în funcție de care se pot alege soluțiile.

— Educarea valorilor și normelor proprii eticii muncii nu trebuie să se realizeze separat : astăzi „educăm" disciplina, mîine responsabilitatea, poimîine ne ocupăm de colegialitate etc. Trebuie alese asemenea modalități și procedee care să permită educarea **concomitentă** a valorilor morale.

— Educația morală este cu adevărat eficientă atunci cînd este o educație **practică.** Accentul trebuie pus, în consecință, pe **activități** și nicidecum pe fraze moralizatoare.

— Etica socialistă a muncii nu este o etică a normelor negative, restrictive, de tipul : „nu făcea...", „nu fii...", ci o etică a normelor **pozitive,** constructive, mobilizatoare ; ea arată în primul rînd nu „ce să nu faci", ci „cum să faci".

— Educația morală în spiritul normelor eticii muncii trebuie să fie o educație continuă și necontradictorie de la profesor la profesor ; adesea, un act neinspirat al unui profesor poate dărîma eșafodajul construit cu migală de către alți educatori .

Problemele prezentate mai sus constituie numai o parte din ansamblul elementelor care ar merita o atenție sporită din partea tuturor oamenilor școlii. Unul din scopurile articolului de față l-a constituit tocmai sublinierea diversității problematicii morale, a caracterului său general și social.

VASILE POPESCU
cercetător științific principal
la Institutul de filozofie
al Academiei

Tematica cercurilor pionierești

Realizarea optimă, gradată, continuă a valorilor formativ-educative ale cercurilor de pionieri și școlari este în bună parte condiționată de modul cum sînt proiectate diferitele activități din cadrul acestora, proiectare cristalizată sintetic în tematică.

Se întîmplă nu odată ca în tematica unor cercuri să fie incluse teme aidoma cu cele din manual, sau fără legătură cu experiența anterioară a copiilor, cu preocupările lor, cu specificul local. Nu e de mirare că în astfel de cercuri se resimte tendința orientării didacticiste, alunecarea în formalism, că în cadrul lor se desfășoară activități plate, amorfe, fără rezonanță afectivă în sufletul copiilor. Am întîlnit, de pildă, un cerc de literatură română în a cărui tematică se prevedeau subiecte ca „Mihail Eminescu", „Mihail Sadoveanu", „Ion Creangă" la fel ca în manual, fără nici un amănunt în plus, ca să constatăm apoi și faptul că această tematică se folosea de cîțiva ani fără nici o modificare esențială. Un alt cerc, de istorie-geografie, deși situat într-o comună pe teritoriul căreia s-au descoperit un castru roman și alte importante vestigii istorice, interesînd mult și pe specialiști, avea o tematică incluzînd aproape exclusiv teme despre popoarele Australiei, despre viața și clima la ecuator etc Nu contestăm că și aceste teme pot fi interesante, dar ne întrebăm cum de s-a ignorat cu desăvîrșire istoria locală ? Tocmai astfel de situații explică, determină slaba participare a pionierilor și școlarilor la activitatea unor cercuri.

Pornind de la faptul că participarea la cercuri este liberă, la alegere, că are un caracter optativ, conținutul tematicii acestora trebuie să reflecte interesele, preocupările, fondul psihofizic și informațional ale elevilor. Aceasta cere îndrumătorului de cerc să cerceteze prin diferite modalități (discuții, anchete sondaje etc.) sfera problemelor ce-i preocupă pe copii și, trecînd-o prin viziunea sa pedagogică, să contureze împreună cu ei, o tematică adecvată, incluzînd atît teme ce îi interesează pe toți cît și altele, de interes mai restrîns, care să fie tratate în microgrupuri sau chiar individual. Conceperea într-un atare mod a activității din cerc pe lîngă faptul că întrunește adeziunea unanimă a pionierilor și școlarilor, are avantajul de a cristaliza și afirma aptitudinile individuale, de a conștientiza responsabilitatea acțiunilor individuale (întrucît succesul în realizarea obiectivelor propuse este condiționat de eficiența și competența cu care lucrează fiecare membru al cercului) și, în același timp, de a crea premise favorabile integrării active în colectiv. fiecăruia revenindu-i sarcini distincte în efectuarea unei teme.

Este indicat totodată ca, pentru a se evita formarea unei viziuni unilaterale asupra realității, îndrumătorii de cercuri, subliniind interdependența fenomenelor și colaborarea dintre științe în dezvăluirea și valorificarea superioară a diversității resurselor naturii, să trezească interesul elevilor pentru abordarea complexă a unor teme, care să se realizeze prin eforturile conjugate ale mai multor cercuri existente în școală. (De pildă, studiul biocenozei într-o zonă delimitată presupune colaborarea dintre botaniști, zoologi, fiziologi, geografi, fotografi etc ; membrii unor cercuri de istorie, geografie, folclor etc, pot colabora la realizarea de monografii ale unor localități sau zone ș.a.m.d.)

Natura temelor incluse în tematică reliefează și modalitățile prin care se va concretiza realizarea lor : lucrări de sinteză, referate, informări asupra a ceea ce este nou în domeniul respectiv, alcătuiri și rezolvări de probleme, cercetări în laborator, activități aplicative pe teren, confecționarea unor materiale didactice, construirea de aparate, de dispozitive, de machete în stare de funcționare ș.a.

Desigur, afirmarea optimă a valorilor formativ-educative ale muncii în cercuri depinde de întreaga orientare metodică a acestei activități în ansamblu. Neîndoielnic însă că alcătuirea judicioasă a tematicii joacă, în această privință, un rol de prim ordin.

MIHAI RĂDUCANU

DE LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

PRECIZĂRI

cu privire la examenul de diplomă la liceele pedagogice și institutele pedagogice de învățători și educatoare, în anul școlar 1969/1970

1. **Încheierea cursurilor școlare la anul V** al liceelor pedagogice și anul II al institutelor pedagogice de învățători și educatoare, precum și pregătirea în vederea examenului de diplomă se efectuează la aceleași date și în aceleași condiții prevăzute pentru anul IV al liceelor de cultură generală.

2. Examenul de diplomă se susține **la următoarele obiecte de învățămînt :**

La liceele pedagogice de învățători

— Limba și literatura română (scris și oral) ;
— Matematica (aritmetică și geometrie) scris și oral ;
— Pedagogia generală (oral) ;
— Probă metodico-practică (alcătuirea și susținerea unui plan de lecție la limba română sau aritmetică).

La liceele pedagogice de educatoare

— Limba și literatura română (scris și oral) ;
— Pedagogia preșcolară (scris și oral ;
— Probă metodico-practică (alcătuirea și susținerea unui plan de activitate privind dezvoltarea și corectarea vorbirii, educația fizică sau educația muzicală).

Candidații proveniți de la liceele sau secțiile cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare susțin examen scris și oral și la limba și literatura maternă. La proba metodico-practică pentru învățători, candidații vor susține un plan de lecție la unul din obiectele : limba română, limba maternă sau aritmetică, iar pentru educatoare un plan la una din activitățile: dezvoltarea și corectarea vorbirii limbii materne, educația fizică sau educația muzicală.

La institutele pedagogice de învățători

— Limba și literatura pentru copii (scris și oral) ;
— Aritmetica (scris și oral) ;
— Pedagogia generală (oral) ;
— Probă metodico-practică (alcătuirea și susținerea unui plan de lecție la limba română sau aritmetică).

La institutele pedagogice de educatoare

— Limba română și literatura pentru copii (scris și oral) ;
— Pedagogia preșcolară (scris și oral) ;
— Probă metodico-practică (alcătuirea și susținerea unui plan de activitate privind dezvoltarea și corectarea vorbirii, educația fizică sau educația muzicală).

Absolvenții institutelor pedagogice de învățători cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare susțin examen scris și oral și la limba maternă și literatura pentru copii. La proba metodico-practică vor susține un plan la una din activitățile : dezvoltarea și corectarea vorbirii limbii materne, educația fizică sau educația muzicală.

3. Pentru absolvenții liceelor pedagogice de învățători și educatoare, **programele examenului de diplomă la literatura română** (literatura maternă) sînt cele prevăzute pentru examenul de bacalaureat.

La limba română (gramatică), limba maternă (gramatică) și matematică (aritmetică și geometrie), candidații vor fi examinați din materia studiată în anii I-V ai liceelor pedagogice.

Candidații care au absolvit institutele pedagogice de învățători și educatoare vor fi examinați, la obiectele prevăzute la examenul de diplomă, din materia studiată în anii I și II.

Programele examenului de diplomă la pedagogia generală și pedagogia preșcolară vor fi publicate în Gazeta învățămîntului în cursul lunii februarie.

4. Examenul de diplomă **se desfășoară în aceeași perioadă** ca și examenul de bacalaureat.

5. La sesiunile examenului de diplomă din anul 1970 **se pot prezenta absolvenții liceelor pedagogice și ai institutelor pedagogice de învățători și educatoare** (cursuri de zi și învățămînt fără frecvență), seria 1970, precum și absolvenții din serille 1966-1969 care nu au susținut examenul de diplomă sau l-au susținut o singură dată, fără a-l promova.

Absolvenții din serille 1966-1969 care au susținut examenul de diplomă, de două ori, fără a-l promova, se pot prezenta, pentru ultima oară, numai la una din cele două sesiuni ale anului 1970.

PRECIZĂRI

cu privire la concursul de admitere în anul I, în liceele de cultură generală, de artă, cu program de educație fizică și liceele pedagogice, cursuri de zi, în anul 1970

1. Concursul de admitere **se desfășoară între 22 iunie și 3 iulie.** Probele practice la liceele de artă și cu program de educație fizică, precum și probele de aptitudini muzicale și vizita medicală la liceele pedagogice au loc între 22 și 24 iunie.

2. La concurs **se pot înscrie promoții clasei a VIII-a** a școlii generale care împlinesc vîrsta de cel mult 17 ani în cursul anului 1970.

3. **Concursul de admitere în** liceele de cultură generală de artă, cu program de educație fizică și în liceele pedagogice **constă din :**

— limba română — scris și oral ;
— matematică — scris și oral ;
— istoria României — oral ;
— limba maternă — scris și oral (pentru liceele cu predarea în limbile naționalităților conlocuitoare).

La liceele de artă și cu program de educație fizică, probele de cultură generală sînt precedate de vizita medicală și de probe practice, iar la liceele pedagogice de vizita medicală și de proba de aptitudini muzicale ; **aceste probe sînt eliminatorii.**

4. **Lucrările scrise** se desfășoară în aceeași zi, la ora 9, în întreaga țară după cum urmează :

— limba română — 26 iunie ;
— matematică — 27 iunie ;
— limba maternă — 28 iunie.

5. **Programele concursului de admitere** pentru obiectele de cultură generală au fost publicate în Gazeta Învățămîntului (supliment), în luna decembrie 1969. Programele disciplinelor de specialitate pentru concursul de admitere în liceele de artă și cu program de educație fizică au fost publicate în Gazeta Învățămîntului nr. 996 din 23 mai 1969.

6. La toate liceele de cultură generală, de artă, cu program de educație fizică și liceele pedagogice **se pun în concurs toate locurile planificate pentru anul I.**

La liceele la care nu se vor ocupa toate locurile se va organiza un nou concurs între 28 august și 10 septembrie.

UN „SPECTACOL" ÎN FOAIER

Duminică am vrut să vedem un spectacol la Teatrul „Ion Creangă" despre a cărui activitate nu de puține ori am scris Iată-ne deci la casă. Cu 6 lei procurăm două bilete...

Ce-am văzut apoi a fost un „spectacol" cum drepți să fim, nu ne-a fost dat să vedem niciodată. Sau poate am văzut în vreo piață sau în vreo gară, dar într-un local de cultură, categoric, niciodată. Sute de elevi se agitau în dreapta și stînga în căutarea unui loc. 7—800 de elevi fuseseră înghesuiți, claie peste grămadă, pe cele 477 de locuri ale teatrului. În foaier alt „spectacol" mai dezolant : părinți care reproșau profesorilor pentru că le aduseseră copiii aici. La rîndul lor profesorii indignați cereau socoteală personalului teatrului care înnălța însă imposibil din umeri. Erau în jurul nostru profesori de la numeroase școli bucureștene, printre care școlile nr. 198, nr. 52, nr. 205, nr. 128. Aproape plîngînd, o profesoară de la Școala generală nr. 205 ne spunea că i s-au „băgat pe gît" 120 de bilete și acum toți elevii cu care a venit tocmai din cartierul Drumul Taberei se află în picioare printre rîndurile de bănci, cu hainele pe ei.

Am văzut un singur om mulțumit — organizatorul de spectacole — care își îndeplinise din belșug planul de încasări și, așa după cum am mai spus, continua să mai vîndă bilete la casă, deși în sală n-aveai loc să arunci un ac.

Poate conducerea teatrului nu știe că dincolo de planul său de încasări noi vedem în vizionarea unui spectacol un act de cultură. Am vrea să-i învățăm pe elevi de cînd sînt mici cu atmosfera, am zice, de pios respect față de spectacolul de pe scenă, față de munca de creație a actorilor.

Am aflat cu acest prilej că la Teatrul „I. Creangă" biletele se dau de-a valma, fără să se țină seama de loc sau de capacitatea sălii. Unele spectacole din timpul vacanței de iarnă au fost anunțate pentru „cînd ploresțe fiecare" Poate se consideră că micul spectator n-are nevoie de un loc rezervat, că nu este neapărat necesar să vadă în condiții omenești o piesă care îi este destinată. (Ca să nu mai vorbim că se încalcă aici instrucțiuni ale C.S.C.A și, dacă vreți, și cele ale organelor de ocrotire a sănătății și de pază contra incendiilor).

Mai există și o altă practică. Emisari ai teatrelor vin prin școli și pun condiții : „Vă dau 100 de bilete la cutare spectacol în premieră, dar luați și 100 de bilete la alt spectacol văzut și revăzut de elevii dv. Vă descurcați cum știți" !... Un asemenea tîrg ne-a fost relatat de prof. Ioan Iancu, comandantul unității de pionieri de la Școala generală nr. 198.

Ce socotim mai grav din toată această poveste este că multe conduceri de școli și comandanți ai unităților de pionieri acceptă pachetele de bilete pe care le lasă organizatorii de spectacole. Ele sînt apoi împărțite diriginților. Să nu-i întrebăm pe aceștia — deveniți distribuitori de bilete ad-hoc — ce eforturi fac pentru a le distribui, cum încasează banii, cîte apostrofări primesc...

Credem că ar fi bine ca organele de învățămînt și cele ale organizației de pionieri să analizeze mai în amănunt cîte necazuri au pricinuit vizionările în colectiv de după vacanța de iarnă și să analizeze dincolo de aspectul lor comercial și pe cel educativ.

MIRCEA IONEL

La patinaj

INFORMARE • DOCUMENTARE

INFORMATICĂ ŞI PEDAGOGIE

— Interviu acordat în exclusivitate „Gazetei învăţămîntului" de prof. univ. GEORGES CULLMANN —

Prof. univ. Georges Cullmann, specialist de reputaţie mondială în domeniul teoriei informaţiilor, este în acelaşi timp psiholog de suprafaţă, deţinînd o catedră de specialitate la Institutul superior de electronică şi o catedră la Institutul de psihologie al Universităţii din Paris. Invitat al Asociaţiei oamenilor de ştiinţă, d-sa a prezentat recent citeva conferinţe în faţa specialiştilor şi tinerilor cercetători din ţara noastră. Ne-am reîntîlnit apoi cu oaspetele francez şi una dintre gazdele sale — acad. Nicolae Teodorescu — într-unul dintre saloanele Casei oamenilor de ştiinţă. Cu acest prilej, prof. Georges Cullmann a răspuns cu amabilitate întrebărilor redacţiei noastre.

I : În ultimul timp, teoria informaţiilor a cuprins în raza ei de acţiune metodică un număr important de ştiinţe. În ce măsură aceasta vizează şi ştiinţa educaţiei ?

R : De vreme ce cultura greco-latină, dominantă pînă acum cîteva decenii în şcolile noastre europene, a cedat definitiv locul unei noi culturi avînd ca o trăsătură dominantă uriaşul aflux de informaţii — a căror organizare constituie obiectivul principal al teoriei informaţiei, — apare evident că nici ştiinţa care se ocupă de formaţia culturală a tinerei generaţii nu poate face abstracţie de informatică. După cum ştiţi, specialiştii în teoria informaţiei caută să stabilească o ordine riguroasă în modul de transmitere şi prelucrare exactă a fluxului informaţiilor existente în toate domeniile ştiinţei, tehnicii, economiei etc., mai precis în informaţia din toate domeniile civilizaţiei umane contemporane. În fond, informatica reprezintă căutarea unor modalităţi de măsurare cu mijloace matematice a informaţiei, de codificare şi de transmitere a acesteia în minimum de timp cu maximum de fidelitate. Desigur în acest ansamblu de acţiuni intră, ca principal instrument de lucru, ordinatorul, pentru care codificarea fiecărei informaţii trebuie să aibă un caracter lipsit de ambiguitate şi să permită o decodificare instantanee. Pe acest plan apare cel mai evident corelaţia strînsă în cadrul informaticii între matematică, logică şi cibernetică.

I : Să revenim, dacă vreţi, la ideea iniţială, aceea a atitudinii faţă de informatică...

R : Recunosc, ideea acestei fantastice băi de informaţii în care se scaldă continuu, fie că doreşte fie că nu, este de natură să sperie pe omul de pe stradă. Deci intervenţia educaţiei poate fi de o importanţă deosebită. Ea poate acţiona atît pentru demitizarea şi introducerea informaticii, ca fapt de cultură, în orizontul de cunoştinţe al elevilor, cît şi pentru combaterea atitudinii simpliste care consideră că ajunge să foloseşti un ordinator ca să rezolvi o problemă ştiinţifică sau de producţie, oricît de complicată.

I : Forurile de învăţămînt sînt mereu în căutarea unor mijloace pentru optimizarea alcătuirii planurilor de învăţămînt şi programelor şcolare. Teoria informaţiei poate veni în ajutorul acestei căutări ?

R : Le poate furniza în primul rînd mărimea optimă a informaţiei pentru o anumită problemă, pentru a programa un volum de cunoştinţe în apropierea acestei mărimi. Să explicitez prin intermediul unui exemplu : creierul uman s-a deprins să folosească informaţia cu un randament foarte scăzut, mai scăzut chiar decît cel al locomotivei cu aburi. Vă daţi seama cît de important apare, în aceste condiţii, să dispui de o bază matematică de optimizare a informaţiei. Informatica poate ajuta de asemenea la alcătuirea unor programe de înalt randament în învăţămîntul programat şi vine în sprijinul psihopedagogului în vederea determinării unui diagnostic educaţional pe deplin corespunzător fiecărei ştiinţe. Însemnătatea acestui fapt pentru individualizarea studiului — condiţie esenţială a unui învăţămînt modern şi eficient şi pentru înfăptuirea unei şcoli formative este evidentă şi nu poate fi scăpată din vedere de specialistul în ştiinţa educaţiei. Tot cu ajutorul informaticii cercetătorul în pedagogie, ca şi în oricare alt domeniu, poate reuşi să nu facă risipă de informaţie, respectiv să pună minimum de întrebări posibile pentru obţinerea unei soluţii. De asemenea memoratorul ordinatorului va pune, continuu, la îndemîna cercetătorului o bibliografie actuală şi perfect sistematizată a problemei pe care o studiază.

I : Am constatat, cu surprindere şi plăcere, că alături de lucrările dv. binecunoscute în lumea ştiinţifică despre calculul informaţional, codaj şi teoria informaţiilor, aţi editat, împreună cu un pedagog, două lucrări cu evident caracter de educaţie „Matematici noi pentru reciclarea părinţilor" şi „Matematica nouă — probleme simple pentru reciclarea părinţilor". Ce aţi urmărit realizîndu-le ?

R : Vedeţi, introducerea matematicii moderne în şcoală încă de la clasele mici este, ca şi introducerea în întreprinderi a unui sistem informaţional modern şi a ordinatoarelor, o problemă de adaptare a mentalităţii şi de organizare metodică. Fără o pregătire prealabilă a terenului în aceste direcţii are loc un fenomen de respingere, ca în grefele de inimă. Unei asemenea pregătiri în rîndul părinţilor şi, de ce n-aş spune-o, în rîndurile învăţătorilor îi sînt destinate cele două cărţi la care vă referiţi.

I : Ce ne puteţi spune în legătură cu preocupările informaticienilor români ?

R : Cunoşteam mai dinainte, din lectură, admirabilele lucrări în acest domeniu ale academicianului Nicolae Teodorescu şi ale mai tînărului om de ştiinţă, Silviu Guiaşu. Venind în ţara dv. am avut ocazia fericită de a cunoaşte un nucleu de cercetători cu formaţii diferite — de la matematicieni la lingvişti şi biologi — care arată un interes rar întîlnit pentru teoria informaţiei. Sînt convins că şi specialiştii în ştiinţa educaţiei se vor integra în acest curent de interes, utilizînd mai larg mijloacele informaticii în desfăşurarea cercetărilor pedagogice.

Telecinema pentru elevi

Cum valorificăm telecinemateca şcolară

Emisiunile „Telecinema pentru elevi", care intră în circuitul mijloacelor de învăţămînt începînd din luna februarie a acestui an îşi propun să lărgească aria de difuzare a filmelor didactice, să le facă accesibile unui număr cît mai mare de elevi.

Programul emisiunilor cuprinde filme didactice româneşti avînd conţinut corespunzător programelor de învăţămînt şi care urmează să fie vizionate individual de elevi. Vor fi prezentate filmele româneşti realizate în studiourile naţionale la cererea Ministerului Învăţămîntului, de către diferiţi specialişti pentru disciplinele : chimie, fizică, matematică, istorie, biologie, geografie. Aceste filme se găsesc în mare parte în filmotecile judeţene şi pot fi folosite la solicitările şcolilor. În aceste cazuri, ele pot fi integrate chiar în lecţie.

În cadrul emisiunilor „Telecinema pentru elevi", difuzîndu-se după parcurgerea capitolelor respective în clasă, filmele au sarcina să completeze cunoştinţele, să le ilustreze şi să le consolideze prin exemple aplicative, să stimuleze interesele de cunoaştere ale elevilor. Totodată, emisiunile de telecinema pentru elevi reprezintă un mijloc de sprijinire a pregătirii elevilor care studiază fără frecvenţă.

Cu toate că nu fac parte din activităţile şcolare obligatorii emisiunile pot fi valorificate în ansamblul mijloacelor instructiv-educative de care dispune şcoala. Ele trebuie, în primul rînd, popularizate sistematic în rîndul elevilor şi familiei. Este necesar, de asemenea, ca fiecare profesor, în specialitatea sa, să îndrume procesul de preluare a mesajului filmic de către elevi, atît prin indicaţii anterioare vizionării, referitoare la problematica filmului ce va fi prezentată în această rubrică a gazetei noastre, — cît şi prin valorificarea informaţiei filmice în cadrul activităţilor şcolare colective.

Integrarea sistematică a mesajului filmic în conţinutul procesului instructiv-educativ, se poate realiza de către fiecare profesor, în concordanţă cu condiţiile specificului disciplinei şi ale colectivului şcolar în care lucrează. Ca soluţii generale este indicat să se apeleze, repetat, la informaţia filmică pe parcursul dezbaterii temelor tangente cu problematica filmului, să se realizeze, pe această cale, corelarea dintre cunoştinţele vechi şi noi. Valorificarea informaţiei dobîndite de elevi prin film, poate fi realizată, de asemenea, în cadrul lecţiilor de recapitulare şi sistematizare a unor teme sau capitole din programa şcolară. În sprijinul utilităţii emisiunilor vin şi scurtele prezentări care însoţesc proiecţia şi care punctează obiectivele principale de cunoaştere ce pot fi realizate prin conţinutul filmului.

În vederea îmbunătăţirii continue a calităţilor pedagogice ale emisiunilor, Institutul de ştiinţe pedagogice solicită cadrelor didactice sugestii pe adresa : — sectorul „Tehnici didactice moderne", str. Sf. Apostoli nr. 14, Bucureşti.

FILMUL DE ISTORIE

Cetăţi feudale pe teritoriul patriei noastre

În emisiunea din 6 II. a.c. se vor prezenta cîteva fragmente din filmul „Cetăţi feudale pe teritoriul patriei noastre", care se adresează elevilor claselor a VIII-a şi a XII-a.

Filmul completează cunoştinţele privind rolul istoriei şi valoarea artistică a cetăţilor situate pe teritoriul celor trei formaţiuni statale existente în epoca feudală pe teritoriul patriei noastre, Ţara Românească, Moldova şi Transilvania.

Filmul, din care emisiunea va cuprinde numai o parte, prezintă — în cadrul unor date de informaţie generală asupra epocii — cetăţile Poenari, Tîrgovişte, Neamţ, Rîşnov, Bran, Hunedoara, Suceava şi mînăstirile Putna, Moldoviţa, Dragomirna. Acest conţinut nu se suprapune perfect pe programa şcolară, dar poate constitui un material suplimentar de informare a elevilor.

Materialul filmic poate fi valorificat prin discuţii cu elevii în cadrul unor lecţii de recapitulare şi sinteză asupra vieţii politice şi culturale a epocii feudale, fie fragmentar, fie în ansamblu, ca o unitate didactică bine individualizată. De asemenea, este posibil să se valorifice în cadrul unei lecţii de sinteză despre dezvoltarea culturii şi mai precis despre „Arta feudală pe teritoriul patriei noastre (arhitectura)"

Pentru a asigura eficienţa acestei emisiuni TV, este necesar ca tema ei să fie anunţată elevilor pentru a le stimula interesul de vizionare.

INSTITUTUL DE MINE-PETROŞANI

ANUNŢĂ

şcoaterea la concurs a următoarelor posturi :

1. Şef de lucrări de la catedra de Expoatări miniere, poziţia 5 din statul de funcţiuni, disciplina : Aeraj şi protecţia muncii.
2. Şef de lucrări de la catedra de Tehnică minieră generală, poziţia 5 din statul de funcţiuni, disciplina „Construcţii industriale".
3. Şef de lucrări de la catedra de Tehnică minieră generală, poziţia 6 din statul de funcţiuni, disciplina „Organizarea şi analiza activităţii economice a sect. electr. mec. minieră".
4. Şef de lucrări de la catedra de Geologie, poziţia 3 din statul de funcţiuni, disciplina „Mineralogie, geologie, zăcăminte".
5. Şef de lucrări de la catedra de Chimie — Fizică, poziţia 7 din statul de funcţiuni, disciplina „Fizică".
6. Şef de lucrări de la catedra de Chimie — Fizică, poziţia 8 din statul de funcţiuni, disciplina „Fizică".
7. Lector de la catedra de Matematici, poziţia 4 din statul de funcţiuni, disciplina „Geometrie analitică şi diferenţială".
8. Lector de la catedra de Matematici, poziţia 5 din statul de funcţiuni, disciplina „Matematici generale".
9. Lector de la catedra de Matematici, poziţia 6 din statul de funcţiuni, disciplina „Matematici generale".
10. Şef de lucrări de la catedra de Maşini miniere, poziţia 7 din statul de funcţiuni, disciplina „Maşini miniere şi transport".
11. Şef de lucrări de la catedra de Electrotehnică, poziţia 8 din statul de funcţiuni, disciplina „Electrotehnică şi maşini electrice".
12. Asistent de la catedra de Organe de maşini şi tehnologie, poziţia 8 din statul de funcţiuni, disciplina „Tehnologia materialelor şi maşini unelte".
13. Conferenţiar de la catedra de Ştiinţe sociale, poziţia 2 din statul de funcţiuni, disciplina „Socialism ştiinţific".
14. Asistent de la catedra de Limbi moderne, poziţia 3 din statul de funcţiuni, disciplina „Limba engleză".
15. Asistent de la catedra de Limbi moderne, poziţia 5 din statul de funcţiuni, disciplina „Limba franceză".
16. Şef de lucrări de la catedra de Mecanică şi rezistenţă poziţia 5 din statul de funcţiuni, disciplina „Mecanică şi rezistenţa materialelor".

Candidaţii la concurs vor depune la secretariatul Rectoratului Institutului de mine din Petroşani, str. Institutului nr. 20, în termen de 30 de zile de la data publicării acestui anunţ, cererea de înscriere împreună cu actele prevăzute de legea nr. 6 privind Statutul personalului didactic din Republica Socialistă România, publicată în Buletinul Oficial al Republicii Socialiste România partea I, nr. 33 din 15 martie 1969.

Concursul se va ţine la Rectoratul Institutului de mine Petroşani în termen de 3 luni de la expirarea termenului de înscriere la concurs.

Cei care lucrează în altă instituţie de învăţămînt superior sînt obligaţi să comunice în scris, rectorului sau directorului acesteia, înscrierea la concurs.

ACTELE NECESARE INSCRIERII LA CONCURS

1. Cererea de înscriere la care se anexează :
2. Memoriul de activitate didactică, ştiinţifică şi tehnică în producţie în 4 exemplare.
3. Lista lucrărilor publicate sau în curs de publicare în 4 exemplare.
4. Lucrările de specialitate elaborate într-un exemplar.
5. Autobiografia în 3 exemplare.
6. Caracterizarea activităţii profesionale şi obştesti eliberată de instituţia unde candidatul îşi desfăşoară activitatea în două exemplare.
7. Copie legalizată după diploma de studii superioare în două exemplare.
8. Copie legalizată după diploma de doctor în ştiinţe în 2 exemplare pentru posturile de conferenţiar sau şef lucrări.
9. Adeverinţă privind vechimea în muncă cu precizarea funcţiilor în care a activat în 2 exemplare.
10. În cazul cînd diplomele de studii sînt obţinute în străinătate se va depune traducerea legalizată după acestea în două exemplare precum şi copie legalizată în 2 exemplare după adresa Ministerului Învăţămîntului — C.S.D. privind echivalarea acestora.
11. Pentru ocuparea posturilor de asistent candidaţii vor prezenta şi o adeverinţă din care să rezulte că au efectuat stagiul legal după repartizare.

ANUNŢ

Absolvenţii şcolii normale din Tecuci, promoţia 1930, sînt rugaţi să-şi comunice adresa colegului lor Postolache Nicolae, învăţător, Şcoala generală nr. 10 Tecuci, în vederea organizării întîlnirii după 40 ani de la absolvirea şcolii.

CONTINUĂRI • CONTINUĂRI • CONTINUĂRI • CONT

Orizont şi profunzime în formaţia intelectuală

punzătoare. În ceea ce priveşte structura predării, ea trebuie să fie concepută într-un mod ştiinţific mult mai riguros, fără digresiuni, descărcată de bagajul amănuntelor de prisos, care plictisesc şi îi îndepărtează chiar pe unii elevi dotaţi de studiul unei discipline care iniţial îi pasionase. Este firesc ca atunci cînd le vorbim elevilor despre semiconductori să le spunem clar ce sînt aceştia, principiile pe baza cărora sînt concepuţi, materialele din care sînt construiţi şi la ce se aplică ei în practică. Structura este, după cum se vede, cît se poate de simplă, concisă şi se aplică la o mulţime de probleme. Dar, din păcate, unora le place să complice explicaţiile absolut gratuit. Bineînţeles, întreg acest studiu al fizicii, menit să apropie pe elev de cuceririle ştiinţei secolului nostru, se impune desfăşurat în strînsă legătură cu practica...

— Aşa credem că şi este conceput studiul fizicii atît în şcoala generală cît şi în liceu. Temele programelor cuprind indicaţia ca majoritatea problemelor să fie studiate în strînsă legătură cu aplicaţiile acestei ştiinţe în domeniul tehnicii.

— N-am vrut să pun în discuţie esenţa unor elemente programatice şi a unor intenţii dintre cele mai lăudabile. Eu mă limitez strict la rezultatele practice : studiul fizicii în şcoală nu constituie încă o veritabilă chemare către urmărirea consecventă şi creatoare a modului cum îşi găsesc aplicarea în tehnică principiile ştiinţifice studiate. În ultimă instanţă, această slăbiciune se răsfrînge asupra orientării activităţii unora dintre cei mai talentaţi tineri cercetători în domeniul fizicii şi poate deveni o carenţă a frontului nostru de cercetare. Fizicienii români, printre care mulţi tineri deosebit de talentaţi, se orientează mai ales către lucrări cu caracter teoretic fundamental, unele apreciate elogios în tratatele şi lucrările de sinteză apărute în ţări cu şcoli de tradiţie în fizică. În mai mică măsură sînt însă investigate pînă la capăt căile de trecere la aplicaţiile practice. Sînt convins că mergînd consecvent şi mai profund pe această cale cercetarea noastră ştiinţifică ar deveni o forţă de producţie mult mai puternică. Impulsul iniţial, primul pas de importanţă hotărîtoare în această direcţie se situează — este convingerea mea fermă — la nivelul şcolii generale.

— Este un fapt incontestabil, un fenomen cu caracter legic al societăţii contemporane că, în prezent, un număr de tineri care creşte aproape exponenţial se îndreaptă pe căile cercetării ştiinţifice. Cum consideraţi accesul la aceste căi ?

— Căile spre ştiinţă au devenit mai numeroase, se deschid mult mai largi în faţa celor care vor să le urmeze, dar nu sînt în nici un caz mai uşoare decît în trecut. Aceasta atît datorită uriaşei acumulări de informaţii cît şi, mai ales, pătrunderii în domeniile mereu mai profunde ale cunoaşterii, caracterului mereu mai subtil al raţionamentului în fizică şi excepţionalei complexităţi a aplicaţiilor tehnice ale acestuia. Tinerii care doresc să pornească pe calea cercetării ştiinţifice trebuie să aibă aptitudini dar, în acelaşi timp, să ştie că îşi aleg o viaţă de renunţări conştiente, în care vor trebui adesea să-şi petreacă nopţi întregi în laboratoare, urmărind desfăşurarea anumitor fenomene. Reuşita, succesul unei cercetări este încununarea unui lung şir de eforturi. Viitorii noştri oameni de ştiinţă trebuie să afle aceasta încă din şcoală, de la profesorul lor de fizică, pentru a-şi face opţiunea pe deplin deliberat şi în perfectă cunoştinţă de cauză. Tot profesorul trebuie să fie cel care să conducă paşii elevilor care manifestă o constantă şi neabătută pasiune ştiinţifică. Mărturisesc sincer că, personal, satisfacţia formării unor oameni de ştiinţă valoroşi din rîndul discipolilor mei a fost cel puţin egală cu satisfacţia unor descoperiri ştiinţifice.

Orientarea spre profesie — acţiune colectivă

ţia profesorului, cercurile pe obiecte, diversele concursuri şcolare şi în general toate formele de activitate în care elevul se poate manifesta independent.

Realitatea didactică ne prezintă şi cazuri de elevi care se lasă foarte greu cunoscuţi datorită unei aparente lipse de manifestare ; acestora li se recomandă de obicei şcoli şi profesii la întîmplare. ca să nu se spună că nu li s-a recomandat nimic. Există în această privinţă nu puţine cazuri celebre. Se ştie, de pildă, că marele biolog suedez Karl von Linné, cel mai de seamă botanist şi zoolog al secolului al XVIII-lea, a fost considerat bun numai pentru cizmărie, sau că Hegel a fost caracterizat ca „incapabil pentru filozofie". Personal cred că, atunci cînd într-o anumită clasă a şcolarităţii, un elev este greu de cunoscut, e mai bine să nu i se spună nimic pînă la cunoaşterea sigură a sa, decît să i se recomande ceva cu totul nepotrivit.

Nu trebuie să se înţeleagă deloc, din cele spuse aici, că avem în vedere o diminuare a contribuţiei dirigintelui în acţiunea de orientare şcolară şi profesională ; dimpotrivă, considerăm că dirigintele trebuie să-şi sporească eforturile în sprijinirea colectivului de profesori al clasei sale prin furnizarea unor informaţii suplimentare, prin analiza unor atitudini, prin organizarea unor activităţi specifice în acest sens ; de asemenea, credem că psihologul trebuie să-i ajute mai mult pe profesori, să fie, în specialitatea sa, un îndrumător al acestora, nu să suplinească anumite atribuţii ale lor. Dirigintele are posibilitatea — şi datoria — de a preveni unilateralitatea în orientare, de a constitui imaginea de ansamblu a elevului pe baza cunoaşterii parţiale de către fiecare profesor, de a defini elementele esenţiale ale individului şi de a urmări evoluţia acestuia. Rolul său creşte odată cu cel al profesorilor clasei pe care o conduce. El este chemat să sprijine printr-un suport etic activitatea de orientare, să dea încredere elevului în capacitatea sa, să-l convingă de necesitatea unei bune valorificări a aptitudinilor sale. Într-un cuvînt el este chemat să îndeplinească sarcinile educative care se pun în domeniul orientării şcolare şi profesionale. În acest fel, această acţiune va fi cu adevărat rezultatul activităţii tuturor profesorilor şcolii, rezultatul întregii munci instructiv-educative.

O secţiune în sistemul actual de examinare

men el se ghidează după programa elaborată de minister, care precizează capitolele şi lecţiile, deci numai ce să se examineze. De unde să ştie cadrul universitar, cît se cere şi mai ales **optica predării** în învăţămîntul liceal, cînd el a pierdut de mult contactul cu acest învăţămînt sau nu l-a avut niciodată? Într-un fel este tratată „urechea internă" în manualul liceal de anatomie, unde i se rezervă 10-20 rînduri şi altfel într-un curs universitar, unde e descrisă pe 30—40 pagini.

Desigur că în acest fel se creează condiţii de inegalitate între candidaţii care s-au pregătit — conform indicaţiilor ministerului — după manualele de liceu şi aceia care s-au pregătit cu profesori de la facultate, sau după cursuri universitare, şi care, fără îndoială, vor fi mai bine notaţi. Nu acest aspect ni se pare atît de vulnerabil (în fond e vorba de un concurs la o facultate de profil, şi candidatul trebuie să aibă cunoştinţe suplimentare pentru a-şi justifica opţiunea), cît mai ales că şi în acest caz unicul sistem de selecţie rămîne tot volumul cunoştinţelor.

Sistemul cu bilete, adoptat şi încetăţenit în ultima vreme ni se pare azi cu totul depăşit. Nicăierea hazardul nu se aplică la o scară atît de largă ca în acest sistem de examinare. Se va susţine că un candidat trebuie să cunoască în mod egal toată materia. De acord Dar sînt subiecte şi subiecte. Unele la care nu poţi vorbi decît 1-2 minute, altele pentru care ai avea nevoie de întregul sau chiar înzecitul timpului legal pentru a le dezvolta. Există subiecte care te timorează prin uscăciunea lor, altele unde poţi demonstra ceva mai mult decît că eşti o simplă maşină de înregistrare. Putem astfel să stabilim o justă ierarhizare a notării, chiar în condiţiile întocmirii raţionale a unui bileţel, cînd subiectele prin ele însele sînt inegale şi solicită inegal calităţile intelectuale ale candidatului, căruia totuşi trebuie să-i decidem destinul în 10 minute ? Desigur că, în afara acestora se pot aduce încă foarte multe şi fundamentale obiecţii actualului mod de examinare.

Cred că examenul modern nu trebuie să omită două obiective importante : aprecierea gîndirii, sensibilităţii, imaginaţiei candidatului (în raport cu specificul secţiei, la liceu şi profilului de specialitate, la facultăţi) şi testarea aptitudinii lui, nota acordată avînd un caracter global, adică subsumînd aprecierea cuantumului de cunoştinţe, a capacităţii de înţelegere conştientă, de asociere şi aplicare a cunoştinţelor şi a calităţii aptitudinilor pentru secţia liceală sau facultatea respectivă. La confluenţa acestor trei factori putem construi aprecierea obiectivă a candidatului al cărui loc în liceu sau în facultate nu trebuie să fie motivat de volumul de cunoştinţe (care se acumulează progresiv de-a lungul întregii vieţi), ci de capacitatea de gîndire activă, de acei parametri psihici solicitaţi specificului respectivei munci intelectuale, care garantează succesul profesional, deci randamentul social superior al posesorului de diplomă la locul de producţie.

Aceste cerinţe moderne impun însă modificarea fundamentală a actualului sistem de examinare, o reprofilare atît a probelor scrise cît şi a celor orale.

Probele scrise ar trebui să cuprindă subiecte de sinteză care să solicite, nu memoria candidatului, ci posibilitatea lui de a raţiona, de a-şi exprima personalitatea, de a-şi pune cultura şi imaginaţia în serviciul unor probleme concrete ale societăţii noastre şi ale omului contemporan. Ce-ar fi de pildă dacă la botanică în loc să se dea subiecte de genul acesta : „Structură în rădăcină", ori „Familia Rosaceae" s-ar propune candidaţilor un subiect de acest gen : „Ce s-ar întîmpla dacă pămîntul ar pierde stratul vegetal al biosferei" poate neconformist, dar care solicită nu numai cunoştinţe de morfologie, fiziologie şi sistematică vegetală, ci şi gîndirea ştiinţifică a candidatului. La limba română în loc de invariabilele „Lirica erotică la Y" sau „Romanul lui X", unde notele maxime sînt obţinute de „erudiţii" care pun cap la cît mai multe citate din critici, s-ar putea da de pildă absolvenţilor de liceu analiza unei poezii moderne nestudiate la şcoală, unde într-adevăr se poate constata în ce măsură candidatul şi-a însuşit **creator** istoria şi teoria literară şi se poate decanta gradul de sensibilitate şi pătrundere critică.

Examenul oral cu bileţele de loterie ar trebui înlocuit cu discuţii colocviale de cel puţin o jumătate de oră, cu un dialog deschis, aproape, afectiv între un candidat care progresiv îşi pierde emotivitatea şi un profesor mobil care se străduieşte să radiografieze cît mai profund pe candidat. Nu depozitul de cunoştinţe trebuie explorat şi sondat, ci dimpotrivă zonele gîndirii şi ale intereselor intelectuale, deci nu atît realităţile, cît mai ales potenţialitatea care asigură evoluţia pozitivă a viitorului licean, progresul şi realizarea profesională a viitorului student.

Cred că modernizarea examenelor, măsură care se încadrează firesc în procesul general de modernizare a învăţămîntului românesc, trebuie să intre cît mai de grabă în atenţia celor în drept întrucît, în etapa actuală a dezvoltării societăţii româneşti, orientarea, selecţionarea şi ierarhizarea valorilor sînt condiţii fundamentale ale progresului şi afirmării noastre naţionale.

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA : Bucureşti, Piaţa Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.20. Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi la difuzorii de presă. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii 40.132